

มอบความสุขทุกครั้งด้วยหนังสือ

พิมพ์ด้วย Soy Ink หมึกปลอดภัย
ไม่ใช่ระบบเคลือบปกเพื่อร่วมกันดูแลโลก

ปลดล๊อค

วิกฤตพัฒนาการเด็กด้วยการอ่าน

พิจิณ อันวาศิตีวงค์
จิณันท์ อันวาศิตีวงค์

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
บริหารงานโดย มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

๙ ปลดล็อก

วิกฤตพัฒนาการเด็กด้วยการอ่าน

ปลดล็อก วิจัยพัฒนาการเด็กด้วยការ'อ่าน

พิมพ์ครั้งที่ ๑ :	พฤษภาคม ๒๕๖๑
จำนวนการพิมพ์ :	๒,๐๐๐ เล่ม
เขียนและเรียบเรียง :	ถิรนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ พิรุณ อนุวัชศิริวงศ์
บรรณาธิการ :	สุดใจ พรหมเกิด
บรรณาธิการฝ่ายศิลป์ :	ปาจรรย์ พุทธเจริญ
ภาพ :	โอม รัชเวทย์
กองบรรณาธิการ :	ปนัดดา สังขทิพย์, หทัยรัตน์ พันตาวงษ์, นิตยา หอมหวาน, นันทพร ณ พัทลุง, จิระนนท์ วงษ์มัน, ตัรมิณี อหามะ, นิศารัตน์ อำนาจอนันต์, สุชาติพิศ สรวลัยลา
ประสานการผลิต :	สิริวัลย์ เรืองสุรัตน์
จัดพิมพ์และเผยแพร่ :	แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน บริหารงานโดย “มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน” ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ๔๒๔ หมู่บ้านงามไม้ ซอยเจริญสนิทวงศ์ ๖๗ แยก ๓ ถนนเจริญสนิทวงศ์ แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐ โทรศัพท์ : ๐-๒๔๒๔-๔๖๑๖ โทรสาร : ๐-๒๘๘๑-๑๘๗๗
Email :	info@happyreading.in.th
Website :	www.happyreading.in.th
Facebook :	www.facebook.com/สร้างเสริม วัฒนธรรมการอ่าน www.facebook.com/วัฒนธรรมการอ่าน Happyreading
พิมพ์ที่ :	บริษัท แพลน พรินท์ติ้ง จำกัด โทรศัพท์ : ๐-๒๒๗๗-๒๒๒๒

สารบัญ

 ค่อยเปิดเล่ม	๔
 อารมณ์ลบเพื่อปลดล็อก	๖
 ปฐมบทว่าด้วยพัฒนาการทางภาษา และหนังสือเพื่อเด็กปฐมวัย	๑๐
 Reach Out and Read - เอื้อมมือไปหยิบแล้วพลิกอ่าน : แรกเริ่มหนังสือของเด็กในวันนี้ คือความกล้าใจในวันพรุ่ง	๒๐
 “อ่าน” เริ่มต้นได้ตั้งแต่เกิด !?	๒๙
 “ภาษาพูด” พื้นฐานของกา'อ่านและกา'เขียน	๓๖
 อ่านให้ฟัง - พูดคุยสิ่งที่อ่าน ลัดยอดของกา'เรียนรู้อ่านสำหรับเด็ก	๔๕
 ความตระหนักรู้เรื่องสิ่งพิมพ์สำหรับเด็กเล็ก เรื่องที่ทำได้ง่าย ๆ แต่ได้ประโยชน์เกินคุ้ม	๕๕
 หนังสืออ่านตามระดับ ขึ้นบันไดแห่งกา'เรียนรู้อ่านของหนูน้อย	๖๒
 กา'อ่านกา'เขียนของเด็ก ดัชนีชี้อนาคตเมื่อเป็นวัยรุ่น?	๗๓
 บรรณานุกรม	๘๒

คุยเปิดเล่ม

๑๐ กว่าปีมานี้ สังคมไทยให้ความสำคัญเรื่องการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน มีนิสัยรักการอ่านมากขึ้น เพราะมีความสำคัญอย่างยิ่งในการวางรากฐานการพัฒนา ศักยภาพของพลเมืองและสังคมแห่งอนาคต

จากผลสำรวจสถิติการอ่านของสำนักงานสถิติแห่งชาติพบว่า แม่คนไทย จะอ่านหนังสือมากขึ้น (๓๗ นาที/วัน - พ.ศ.๒๕๕๖ และ ๖๖ นาที/วัน - พ.ศ.๒๕๕๙)

แต่ยังมีครอบครัวไทยที่เข้าไม่ถึงคุณภาพของการอ่านอีกหลายล้านครัวเรือนด้วยเหตุผลนานาประการ

ปลดล็อก วิถีพัฒนาการเด็กด้วยคำอ่าน เล่มนี้ จะมาร่วมปลดล็อกอุปสรรคนานา ประการ เพื่อก้าวพ้นและสานพลังให้การอ่านแทรกเข้าสู่วิถีชีวิตจนเกิดเป็นสังคมวัฒนธรรมการอ่าน เช่นที่ปรารถนา

การอ่านจึงควรกลับไปพื้นฐานของการสร้างพัฒนาการทางภาษาแรกเริ่มของเด็ก หัวใจของ การเรียนรู้การอ่านต้องเริ่มต้น **“ที่บ้าน”**

เพราะการอ่าน เป็นกระบวนการทางสังคมที่ต้องอาศัยสมรรถนะทางทักษะ ทางปัญญา และ พัฒนาการหลายด้านของช่วงวัย

การอ่านต้องการการส่งเสริมประสพการณ์ การเรียนรู้ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ความเข้าใจ การแยกแยะเสียง การประสมคำ การจดจำคำศัพท์ การเทียบเคียง เชื่อมโยง คิดวิเคราะห์ ติความ ประเมิน ฯลฯ

การอ่านไม่ได้เกิดขึ้นภายในชั่วข้ามคืน

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ และ อาจารย์พิรุณ อนวัชศิริวงศ์ ที่รวบรวม เรียบเรียงองค์ความรู้จากการถอดรหัส การดำเนินงานระยะที่ ๑ ของโครงการพัฒนาหนังสือและ การอ่านเพื่อสร้างรากฐานการเรียนรู้และสุขภาวะของเด็กไทย งานบูรณาการสำคัญของสำนักสนับสนุน สุขภาวะเด็ก เยาวชน และครอบครัว (สน.๔) และ สำนักสร้างเสริมวิถีชีวิต สุขภาวะ (สน.๕) สสส. เพื่อร่วม สังเคราะห์ความรู้ เผยแพร่ และสร้างความตระหนักรู้ ถึงพลังของหนังสือภาพสำหรับเด็กที่มีศักยภาพ

ในการพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม ทั้งการกระตุ้น ความอยากรู้อยากเห็น ความคิด จินตนาการ สร้าง สุนทรียภาพ ความเข้าใจชีวิตและเข้าใจโลก เพื่อบ่มเพาะ ขัดเกลา ให้เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ มีสุขชีวิต รับผิดชอบตนเอง และสังคมโดยรอบอย่างเกื้อกูล

หวังว่าทุกครอบครัว ทุกหน่วยงาน ที่มีส่วน เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก จะได้ใช้ประโยชน์จาก ข้อมูลนี้ร่วมกัน

สุดใจ พรหมเกิด

ผู้จัดการแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

อารมณ์บทเพื่อปลดล็อก

เมื่อไม่กี่ปีมานี้ มีสถานการณ์ที่ตั้งคำถามใหญ่ต่อวงการการศึกษาและองค์กรส่งเสริมการอ่านของไทยเรา จากกรณีที่มีการทดสอบคัดกรองนักเรียนที่อ่านหนังสือไม่ออกในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และ ปีที่ ๖ พบว่ามีเด็กไทยอ่านหนังสือไม่ออกเกือบแสนราย รวมทั้งจากการวิจัย “สถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย” ปีพ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งดำเนินการทั่วประเทศโดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข ผลการวิจัย พบว่าพัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย มีพัฒนาการล่าช้าร้อยละ ๓๒.๕๐ โดยล่าช้าด้านภาษามากที่สุด ร้อยละ ๒๑.๖๐ รองลงมาเป็นด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ด้านสังคมและการช่วยเหลือตัวเอง และกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ร้อยละ ๙.๖๐, ๗.๙๐ และ ๕.๒๐ ตามลำดับ ครั้นเมื่อเราพิจารณาจากกิจกรรมการเล่นทานให้เด็กฟัง การมีหนังสือเด็กในบ้าน (ด้วยเกณฑ์ครัวเรือนละ ๓ เล่ม) ก็พบว่ามือน้อยถึงน้อยมาก

จึงไม่ใช่เรื่องที่น่าแปลกใจ เมื่อมีรายงานผลการศึกษากันจำนวนมากชี้ให้เห็นถึงปัญหาทางการเรียนของเด็กไทย อันเป็นผลจากความอ่อนแอทางภาษาและการอ่าน ดังเช่นรายงานของกระทรวงศึกษาธิการเองที่ชี้ว่า มีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ร้อยละ ๕ อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ และมากกว่าร้อยละ ๓๐ หรือ ๑ ใน ๓ อ่านไม่คล่องเขียนไม่คล่อง นอกจากนี้จากผลการจัดอันดับทางการศึกษานานาชาติ เช่น โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ (PISA) หรือการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติพื้นฐาน (O-Net) ก็พบว่าเด็กไทยได้คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน โดยเฉพาะในวิชาภาษาไทย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง

นี่เป็นปัญหาอย่างแน่นอน ปัญหาของเด็ก ป.๓ ไม่ได้เกิดขึ้นเมื่อเรียนชั้น ป.๓ หากแต่สะสมมาก่อนหน้านั้น หรือตั้งแต่ปฐมวัยก็ว่าได้ อันเนื่องมาจากเรา-ในระยะมหภาคก็คือประเทศ ไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ที่นักปฐมวัยศึกษาเรียกว่า “การรู้หนังสือขั้นต้น” (early literacy) หรือ “การอ่านระยะแรกเริ่มต้น” (emergent reading) หรือบางทีก็เรียกว่า “ภาษาแรกเริ่ม” ซึ่ง *อ่านสร้างสุข* ฉบับนี้จะไขให้กระจ่างถึงแนวคิด แนวทาง อันครอบคลุมทั้งหลักการและวิธีการ ด้วยองค์ความรู้จากงานวิจัยต่าง ๆ

และไม่เพียงเท่านั้น ปัญหานี้มิได้หยุดอยู่ที่ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มันเดินทางต่อเมื่อภารกิจการศึกษาที่ทำหยาบมากขึ้นคาหน้าเข้าหาเด็กแต่ละคน งานวิจัยหลายต่อหลายชิ้นซึ่งเป็นการศึกษาในระยะยาว ได้ข้อสรุปพร้อมคือ ในการวัดประเมินความสามารถด้านการอ่านการเขียน (หรือจะเรียกว่าพัฒนาการทางภาษาก็ได้) ของเด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ พบว่าเด็กที่มีความสามารถต่ำกว่ามาตรฐาน คือเด็กที่แทบจะไม่มีโอกาสเรียนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

กล่าวได้ว่า สมรรถนะการอ่านการเขียนของเด็ก ป.๓ คือสัญญาณทำนายอนาคตทางการศึกษาของเด็ก ประเด็นงานวิจัยเหล่านี้มีรายละเอียดอยู่ในเรื่อง “การอ่านการเขียนของเด็ก ดัชนีชี้อนาคตเมื่อเป็นวัยรุ่น?” ซึ่งเป็นเรื่องปิดท้ายเพื่อท้าทายผู้ใหญ่ ว่าหากเราเริ่มต้นให้กับเด็กได้ดี การอ่านและการเขียนก็เอื้อประโยชน์ให้แก่เด็กไปจนเติบโตใหญ่ แต่หากเราไม่ได้สร้างโอกาสที่ดีแก่เด็กตั้งแต่เริ่มต้น บางทีนั่นหมายถึงเรากำลังปล่อยให้เขาเดินทางไปในถนนชีวิตที่มีรั้วหนามมาขวางกั้นโอกาสทางการศึกษาระดับสูง...

การป้องกันจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ด้วยการปลูกฝังเพื่อสร้างพื้นฐานภาษาแรกเริ่มให้แก่เด็ก ในสหรัฐอเมริกา สถาบันที่ตระหนักและดำเนินการส่งเสริมการอ่านและนิสัยรักการอ่านในเด็ก คือสมาคมกุมารแพทย์แห่งชาติ ด้วยการพัฒนาโครงการ “Reach Out and Read” ผลจากโครงการนี้ พบว่า เด็กมีพัฒนาการทางคำศัพท์ ความเข้าใจ และการใช้ภาษาของเด็กเป็นที่น่าพึงพอใจ

จากเริ่มแรกเพียงโรงพยาบาลเดียว เมื่อราว ๓๐ ปีก่อน สุโรงพยาบาลหลายพันแห่งทั่วทั้ง ๕๐ มลรัฐ ซึ่งมีเด็กเกิดใหม่ปีละประมาณ ๔.๗ ล้านคน หนังสือที่มอบให้กับเด็กแรกเกิดเกือบ ๑ ล้านเล่ม ต่อปี โครงการนี้มีหลักการ ความคิด ความมุ่งมั่น และการสืบสานขยายผลเป็นอย่างไรบ้าง อ่านได้ใน **“Reach Out and Read - เอื้อมือไปหยิบแล้วพลิกอ่าน : แรกเริ่มรู้หนังสือของเด็กในวันนี้ คือความสำเร็จในวันพรุ่ง”**

ที่ว่าควรจะให้เด็กรู้จักการอ่านตั้งแต่ปฐมวัย หมายความว่าอย่างไร แล้วควรจะเริ่มตั้งแต่เมื่อไหร่ คำตอบคือ เริ่มได้ตั้งแต่แรกเกิดเลยทีเดียว แน่นนอนคงไม่ได้หมายความว่าเราจะให้ทารกในเปลอ่านตัวอักษร แต่คำว่าอ่านมีความหมาย มีการก่อรูปอย่างไร ความรู้จากนักจิตวิทยาพัฒนาการและนักประสาทวิทยาศาสตร์ ทำให้เรากระจ่างและอัศจรรย์ใจในศักยภาพของมนุษย์ตัวน้อย องค์ความรู้และแนวทางปฏิบัติในการบ่มเพาะ พัฒนาการทางภาษาสำหรับทารกน้อย อยู่ในเรื่อง **“อ่าน” เริ่มต้นได้ตั้งแต่เกิด !?** และเรื่อง **“ภาษาพูด” พื้นฐานของการอ่านและการเขียน”**

เมื่อหนูน้อยเข้าสู่วัยเตาะแตะ หนังสือสำหรับปฐมวัยตอนต้นเข้ามามีบทบาทโดยตรงกับเด็กแล้วละ ในช่วงนี้ก็เป็นช่วงที่ต้องเปิดหนังสือไป อ่านให้เด็กน้อยฟังไป และจะให้ได้ผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้นไปอีก ก็ต้องคุยกับเด็กน้อยไปด้วย คุยในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ได้อ่านนั้นแหละ ความแตกฉานก็จะยิ่งเบ่งบาน อย่างประมาณไม่ได้ ข้อยืนยันนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิยืนยันเป็นเสียงเดียวกันว่า **“อ่านให้ฟัง – พูดคุยสิ่งที่อ่าน สูดยอของการเรียนรู้สำหรับเด็ก”**

และจะเกิดมรรคผลแก่เด็กในระยะยาวไปจนเติบโตใหญ่ ถ้าหากเราได้เสริมด้วยแนวทางที่เรียกว่า **“print reference”** ซึ่งหมายถึงการเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องของสิ่งพิมพ์ให้แก่เด็กน้อย แค่อ่านเข้าไปในทุกครั้งที่อ่านอีกเพียงนาทีเดียว จะทำได้อย่างไรบ้างนั้นอยู่ในเรื่อง **“ความตระหนักรู้ เรื่องสิ่งพิมพ์สำหรับเด็กเล็ก เรื่องที่ทำได้ง่าย ๆ แต่ได้ประโยชน์เกินคุ้ม”**

การอ่านที่ก้าวหน้าขึ้นทำให้หนังสือเล่มที่เคยยากสำหรับเด็กน้อย กลายเป็นหนังสือที่ง่ายไปเสียแล้ว ผู้ใหญ่ต้องหยิบเล่มใหม่ที่ยากกว่าเดิมยื่นให้ ทว่าก็ต้องพอเหมาะพอดีกับระดับความสามารถในการอ่านของเด็ก ในการนี้ พ่อแม่ พี่เลี้ยงผู้ดูแลเด็ก และคุณครู จึงต้องมีหนังสือหลายระดับในคลังการอ่านของเด็ก การเลือกหนังสือ การเปลี่ยนเล่มใหม่ที่ไต่ระดับขึ้นไปให้กับเด็ก เราจะมีหลักอย่างไร เลือกหนังสืออย่างไร มีหลักและวิธีการอย่างไร เรื่อง **“หนังสืออ่านตามระดับ ชั้นบันไดแห่งการเรียนรู้ของหนูน้อย”** จะให้คำตอบพร้อมตัวอย่าง

ชมทรัพย์ที่มีค่ามหาศาล ไม่ได้อยู่ที่สุดขอบฟ้าหรือแห่งหนใด แต่อยู่ในตัวเด็กน้อย ประมวลความรู้ แนวคิดและวิธีการที่ปรากฏอยู่ในเรื่องต่าง ๆ ที่นำมาเสนอใน **อ่านสร้างสุข** ฉบับนี้ จึงเป็น **“ลายแทงสมบัติ”** จากงานศึกษาวิจัยต่าง ๆ ที่จะนำเราให้ได้ค้นพบชมทรัพย์ที่เราจัก **“ปลูกฝัง”** ให้อุชุน

ชมทรัพย์นี้พิเศษกว่าชมทรัพย์ใด ๆ เพียงขอให้ตระหนักในความสำคัญของการอ่านอย่างแท้จริง และความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ภาษาของมนุษย์ **“แผนที่ลายแทง”** ในหนังสือเล่มนี้จะทำให้ผู้ปรารถนาดี ต่อเด็ก-อนาคตของชาติ ได้พบกับสมบัติอันประมาณค่าไม่ได้

ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์

พิรุณ อนวัชศิริวงศ์

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการอ่าน

ปฐมบทว่าด้วยพัฒนาการทางภาษา และหนังสือเพื่อเด็กปฐมวัย

หนังสือสำหรับวัยแรกเริ่มเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างเสริมให้เด็ก
ตัวน้อย ๆ เติบโตขึ้นเป็นนักอ่าน (ที่มีคุณภาพ) ซึ่งนั่นก็หมายถึง**การมีพัฒนาการ
ทางภาษาซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการเรียนหนังสือและการเรียนรู้ต่าง ๆ**

ด้วยเหตุและผลนี้แหละ ทำให้ชาวอเมริกันจึงใช้เงินกว่า ๔ พันล้านเหรียญ หรือเกือบ ๆ ๑ แสน
๓ หมื่นล้านบาท ไปกับหนังสือสำหรับเด็กเมื่อปีกลาย ตัวเลขเหล่านี้รวมไปถึงสมุดภาพระบายสีและ
วัสดุที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ด้วย แต่สัดส่วนหลักในค่าใช้จ่ายนี้เป็นหนังสือที่ให้อ่านให้เด็ก ๆ ฟัง หรือหนังสือ
ที่เด็ก ๆ สามารถอ่านได้ด้วยตัวเอง

ก็ด้วยหวังจะส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาให้กับลูกน้อย เพื่อเป็นพื้นฐานของการสื่อสารและ
การเรียนรู้โลกกว้าง

ในประเทศเราละ เป็นอย่างไรกันบ้าง

พัฒนาการทางภาษาของเด็กไทยเป็นอย่างไร

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “สถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย” เมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๐ ซึ่งดำเนินการ
โดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พบว่า พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย มีพัฒนาการล่าช้าร้อยละ
๓๒.๕๐ โดย **ล่าช้าด้านภาษามากที่สุดร้อยละ ๒๑.๖๐** รองลงมาด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก ด้านสังคมและ
การช่วยเหลือตัวเอง และด้านกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ร้อยละ ๙.๖๐, ๗.๙๐ และ ๕.๒๐ ตามลำดับ

เมื่อเจาะเข้าไปในรายละเอียด พบว่าเด็กที่พัฒนาการด้านภาษาล่าช้ามากที่สุด คือกลุ่มเด็ก ๓-๕ ปี
ซึ่งมีพัฒนาการด้านภาษาล่าช้า ถึงร้อยละ ๒๗.๘ สอดคล้องกับการศึกษาสุขภาพของเด็กเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๒
ที่ผลการประเมินในด้านต่าง ๆ พบว่าด้านที่มีปัญหาพัฒนาการล่าช้ามากกว่าด้านอื่น ๆ ก็คือด้านภาษา โดยเฉพาะ
เด็ก ๔-๕ ปี ซึ่งมีพัฒนาการล่าช้ามากถึงร้อยละ ๖๔.๕ รองลงมาเป็นพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อมัดเล็ก

ในงานวิจัยเรื่องนี้ ไม่ได้ศึกษาเรื่องหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งน่าเสียดาย เพราะเป็นที่ยอมรับกัน
อย่างมั่นคงแล้วว่า กิจกรรมการเล่านิทานหรือการอ่านหนังสือกับเด็กปฐมวัย นับเป็นกิจกรรมที่สร้างสรรค์
เวลาคุณภาพให้กับเด็ก จากที่งานวิจัยในประเทศสหรัฐอเมริกา ในโครงการ *Reach Out and Read*
เพื่อส่งเสริมการอ่านและนิสัยรักการอ่านในเด็กโดยสมาคมกุมารแพทย์ของสหรัฐ ก็ได้ผลยืนยันว่า พัฒนาการ
ทางคำศัพท์ ความเข้าใจ และการใช้ภาษาของเด็กดีขึ้น

ทว่างานวิจัยเรื่อง “สถานการณ์พัฒนาการเด็กปฐมวัยไทย” นี้ได้สำรวจพบว่า สมาชิกในครอบครัวเกือบร้อยละ ๕๐ ไม่เล่านิทานให้เด็กฟัง ทั้งในเด็ก ๐-๒ และ ๓-๕ ปี โดยพบว่า แม่ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า จะเล่านิทานให้เด็กฟังมากกว่าแม่ที่จบการศึกษาต่ำกว่า รวมทั้งเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีรายได้เหลือเก็บจะมีการเล่านิทานให้เด็กฟังมากกว่าครอบครัวที่มีรายได้น้อย ทั้งนี้ การเล่านิทานให้เด็กฟังอย่างมีคุณภาพ คือการเล่านิทานทุกวันอย่างน้อยวันละ ๑๐ นาที การวิจัยนี้พบว่า การเล่านิทานให้เด็กฟังมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยเด็กที่ครอบครัวไม่เล่านิทานให้ฟังมีความเสี่ยงต่อพัฒนาการรวมล่าช้ามากกว่าเด็กที่ได้รับการเล่านิทานอย่างมีคุณภาพ ๑.๔ เท่า

และก่อนหน้านั้นจากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้เด็กฟังมีเพียงร้อยละ ๓๖.๐ ของครอบครัวที่มีเด็กเล็ก และจำนวนหนังสือสำหรับเด็กที่มีในบ้านตามเกณฑ์ที่กำหนดของยูนิเซฟ คือ ๓ เล่ม ก็มีเพียงร้อยละ ๔๐.๗ อีกราวร้อยละ ๖๐ มีไม่ถึง ๓ เล่มต่อครัวเรือน

สรุปได้ว่าในสังคมไทยเราการใช้หนังสือเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยยังค่อนข้างน้อยถึงน้อยมาก ครั้นจะอ้างว่า การที่คนไทยอ่านหนังสือกันน้อย เพราะสังคมไทยเป็นสังคมมุขปาฐะ ใช้การสื่อสารด้วย “การพูด” เล่าเรื่องสู่กันฟังมากกว่า “การอ่าน” แต่ผลการศึกษาที่พบแล้วว่าราวร้อยละ ๕๐ ก็ไม่ได้เล่านิทานให้เด็กฟัง มีพิกัดต้องพูดถึงการเล่าการอ่านอย่างมีคุณภาพ ซึ่งจะช่วยในด้านพัฒนาการทางภาษาของเด็กเป็นทวีคูณ เป็นการเปิดประตูสู่การเรียนรู้สารพัดสารพัน

ทั้งนี้ไม่ได้หมายถึงการอ่านอย่างเคร่งเครียดหรือคาดหวัง หากแต่หมายถึงการอ่านอย่างสนุกสนานเพลิดเพลินเจริญใจสำหรับเด็ก

คุณค่าระยะยาวของหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

รูปแบบของความรื่นรมย์หรือสิ่งจูงใจที่จะช่วยให้ลูกน้อยนอนหลับในยามค่ำคืน หนังสือสำหรับเด็กเล็กได้รับความสนใจมากเป็นพิเศษ เนื่องจากมีงานวิจัยต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงความพึงพอใจที่เด็กได้รับกอปรทั้งคุณค่าทางด้านการศึกษาในระยะยาวของเด็กอันเนื่องมาจากหนังสือเหล่านี้

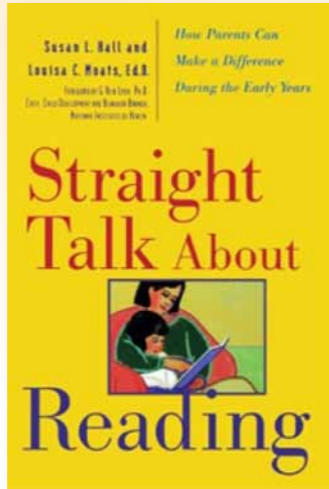
หนังสือสำหรับเด็กเล็กหรือเด็กปฐมวัย จะช่วยหนุนนำการเรียนรู้หนังสือ (อ่านออกเขียนได้) ของเด็กในหลายรูปแบบ พ่อแม่ในฐานะครูคนแรกของลูกมีบทบาทสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมทางการอ่านให้แก่เด็ก

การมีหนังสือสำหรับเด็กอยู่ในบ้าน การสร้างนิสัยรักการอ่านโดยการอ่านให้เด็กฟัง และการทำเป็นตัวอย่างด้วยการอ่าน เหล่านี้เป็นวิธีการที่ผู้ใหญ่สามารถทำให้ขั้นตอนพัฒนาการทางการอ่านของลูกน้อยเกิดขึ้นได้

เมื่อผู้ใหญ่อ่านที่บ้าน นี้แหละ ผู้ใหญ่กำลังเป็นตัวแบบการทำกิจกรรมที่สามารถส่งผลต่อพัฒนาการด้านความรู้หนังสือของลูกมากกว่าที่เราคิด โดยเฉพาะกับเด็กผู้ชาย จำเป็นที่คุณพ่อก็ต้องเป็นตัวอย่างของการอ่านสำหรับเขาด้วย ทั้งนี้มีงานวิจัยส่วนหนึ่งชี้ให้เห็นว่า *เด็กชายที่ไม่ได้เห็นคุณพ่อหรือผู้ชายคนอื่น ๆ อ่านหนังสือ จะเกิดความเชื่อว่าการอ่านเป็นกิจกรรมของผู้หญิงเป็นหลัก* หรือเห็นว่าการอ่านเป็นเรื่องของ “เด็กเรียน” ไม่ใช่วิถีปกติในชีวิตประจำวัน

การอ่านที่ทำเป็น “แบบอย่าง” ที่บ้านโดยทั้งฝ่ายคุณพ่อและคุณแม่ ทำให้เกิดความตระหนักว่าการอ่านสามารถให้ความรู้และความบันเทิงแก่ผู้ใหญ่เช่นเดียวกันกับที่เด็ก ๆ จะได้รับ

การอ่านหนังสือให้เด็กฟังเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะการรู้หนังสือเบื้องต้น ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย หลุยซา โมตส์ และ ซูซาน ฮอลล์ ได้เขียนไว้ในหนังสือที่ใช้กันแพร่หลายในสหรัฐอเมริกา เรื่อง *Straight Talk About Reading: How Parents Can Make a Difference During the Early Years* (1999) ซึ่งให้เห็นถึงประโยชน์ของการอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง ดังนี้ (Moats & Hall, 1999)

- สร้างความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประเด็นหรือหัวข้อเรื่องต่าง ๆ อย่างหลากหลาย
- รู้จักและเข้าใจคำศัพท์ต่าง ๆ
- ช่วยให้คุ้นเคยกับรูปแบบภาษา
- สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างของเรื่องราวต่าง ๆ
- ช่วยให้คุ้นเคยกับกระบวนการอ่าน
- ทำให้เห็นว่าการอ่านเป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดความเพลิดเพลิน

คุณประโยชน์เหล่านี้เป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำหรับสร้างทักษะที่จำเป็นสำหรับการล่อหลอมให้เด็กเล็ก ๆ เป็นนักอ่านในเวลาต่อมา

องค์ความรู้ที่ช่วยเติมเต็มประสิทธิภาพของกาอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย

หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยจะช่วยให้พ่อแม่และผู้ดูแลเด็กมีวิธีการมากมายในส่งเสริมพัฒนาการด้านความรู้หนังสือของเด็ก ซึ่งจะใช้เวลาอย่างค่อยเป็นค่อยไป (และเราจะตื่นเต้นกับพัฒนาการของเด็ก) ก่อนที่เด็กจะสามารถอ่านเองได้

หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยจะช่วยขยายความรู้พื้นฐานและคำศัพท์ของเด็ก และช่วยให้เด็กเรียนรู้และสำรวจโลกกว้าง การอ่านหนังสือให้เด็กฟังช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์และความอยากรู้อยากเห็น อีกทั้งยังช่วยให้เด็กได้รู้จักกับแนวคิดใหม่ ๆ

การวิจัยชี้ให้เห็นว่าการอ่านหนังสือให้เด็กฟังสร้างคำศัพท์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าการพูดคุยเพียงอย่างเดียว เนื่องจากหนังสือเด็กปฐมวัยมีคำศัพท์ที่หลากหลายมากกว่าถ้อยคำที่พ่อแม่ใช้ในการสนทนาในชีวิตประจำวัน

ปัจจุบันนี้องค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ทางสมอง แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนแล้วว่า การอ่านหนังสือให้ฟังและการอ่านร่วมกับเด็กเล็กนั้น จะทำให้วิถีประสาท (neural pathways) ในสมองของเด็กทั้งบริเวณของการรับรู้ภาษาและการแสดงออกทางภาษาเติบโตอย่างน่าอัศจรรย์

การฟังผู้ใหญ่อ่านเรื่องราวจากหนังสือ จะช่วยพัฒนาภาษาให้กับเด็กได้เป็นอย่างดี อย่างไรก็ตาม **การอ่านให้ฟังจะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นไปอีก หากมีกิจกรรมพูดคุยหรือมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กเพิ่มเข้าไปด้วย** แต่ทั้งนี้ต้องทำให้เด็กรู้สึกเพลิดเพลินเจริญใจด้วย

พัฒนาการทางภาษาของเด็ก

เริ่มต้นเมื่อเด็กได้รับข้อมูลจากการเห็น การได้ยิน และการสัมผัส ส่งผ่านข้อมูลไปยังสมอง เพื่อแปลความหมายและจัดเก็บในหน่วยความจำ ซึ่งเด็กจะรับรู้และเข้าใจภาษา จากนั้นเด็กสามารถแปลงเสียงพูด อ่าน เขียน และสะกดคำได้ในที่สุด พัฒนาการทางภาษาแบ่งเป็น ๒ ด้าน คือ การรับรู้และเข้าใจภาษา และการแสดงออกทางภาษา

๑. การรับรู้และเข้าใจภาษา (receptive language)

ทารกแรกเกิดมีความสามารถในการฟังและจำเสียงแม่ได้ตั้งแต่อายุ ๒-๓ ชั่วโมงแรก เมื่ออายุ ๔ เดือน เด็กจะแยกเสียงสูงต่ำได้ เมื่ออายุ ๖ เดือน เด็กจะเลือกฟังเสียงที่ตนพอใจ และสนองตอบต่อเสียงนั้นได้ อายุ ๗-๑๒ เดือน เด็กจะเริ่มเข้าใจความหมายของคำได้ เช่น รู้ชื่อตัว คำขอ คำว่า ไม่

ในช่วง ๑-๒ ปี เด็กเรียนรู้คำศัพท์ได้มากขึ้น อายุ ๑๘ เดือน เด็กรู้จักส่วนต่าง ๆ ของร่างกายอย่างน้อย ๕ ส่วน ซึ่งรูปภาพได้ ๒-๓ รูป อายุ ๒ ปีครึ่ง เข้าใจคำกริยา เข้าใจคำสั่งง่าย ๆ เช่น หยิบตุ๊กตามาให้แม่ อายุ ๔-๕ ปี เข้าใจคำถามง่ายๆ และตอบคำถามได้ อายุ ๙ ปี เข้าใจคำอุปมา-อุปมัย คำพังเพย คำสุภาษิต เป็นต้น

๒. การแสดงออกทางภาษา (expressive language)

เด็กแรกเกิดจะส่งเสียงร้องเพื่อให้ผู้อื่นทราบถึงความต้องการ เมื่อเด็กอายุ ๑ เดือน แม่จะรับรู้เสียงร้องที่บ่งบอกว่าพอใจหรือไม่พอใจ เด็กอายุ ๒ เดือนจะส่งเสียงอืออา เด็กจะเล่นเสียงซ้ำ ๆ จนกระทั่งอายุประมาณ ๕-๖ เดือน จึงพัฒนาไปสู่การเล่นเสียงผู้อื่น เด็กจะส่งเสียงโต้ตอบและเลียนแบบเสียงที่ได้ยิน (socialized vocal play) เด็กอายุ ๖-๑๘ เดือน จะส่งเสียงสูงต่ำเลียนเสียงพยัญชนะผสมกับสระ เช่น กา ดา ปา เป็นต้น ถ้าผู้ใหญ่ได้พูดคุยกับเด็กบ่อย ๆ เด็กก็จะเรียนรู้เชื่อมโยงสิ่งที่เห็นและได้ยินมากขึ้น เด็กอายุประมาณ ๙ เดือน จะพูดเลียนเสียงของผู้อื่น

อายุ ๘-๑๘ เดือน เด็กเริ่มพูดคำที่มีความหมายที่แท้จริง (true speech) โดยมากเด็กจะพูดคำแรกอายุ ๑๑ เดือน เด็กอาจพูดคำว่า “แม่” เพื่อเรียกแม่ หรือใช้คำว่า “แม่” เมื่อต้องการสิ่งของ

อายุ ๒ ปี เด็กพูดเป็นคำ ๒ พยางค์ ได้ และค่อยๆ เพิ่มจำนวนคำในวลีและประโยคมากขึ้นตามอายุ โดยเฉลี่ยจำนวนคำในประโยคเมื่อเด็กอายุ ๓-๕ ปี ประมาณ ๕ คำ อายุ ๓ ปี เด็กจะใช้คำถาม “อะไร”, “เมื่อไหร่” อายุ ๔ ปี เด็กชอบถามคำถาม “ทำไม” ความชัดเจนในการออกเสียงจะค่อยๆ พัฒนาขึ้นตามอายุ เมื่อเด็กอายุประมาณ ๗-๘ ปี เด็กจะพูดได้ชัดเจนมีจังหวะจะโคน รู้จักใช้ภาษาได้ถูกต้องตามไวยากรณ์และการใช้ภาษาแบบผู้ใหญ่

เด็กส่วนใหญ่จะมีพัฒนาการทางภาษาและการพูดเป็นไปตามลำดับขั้นตอนเหมือน ๆ กัน แต่อาจแตกต่างกันในแง่อัตราเร็ว-ช้าในการพัฒนา เด็กจะเริ่มพูดได้ช้า-เร็วต่างกัน ความรู้ความเข้าใจตลอดจนการใช้คำศัพท์ได้ไม่เท่ากัน และการพูดชัดถ้อยชัดคำในระดับที่ต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ได้แก่ การทำงานของอวัยวะในการพูด (ช่องปาก ลิ้น เพดานอ่อน ลิ้นไก่ ริมฝีปาก) สมอง ระดับเขาวงกตปัญญา และการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้มีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางภาษาและการพูด

บางส่วนจากเรื่อง “เด็กไม่พูดหรือเด็กพูดช้า” โดย เบญจพร ปัญญา ยาง ใน คู่มือการดูแลผู้มีปัญหาสุขภาพจิต และจิตเวชสำหรับแพทย์. มาโนช หล่อตระกูล บก. กรมสุขภาพจิต ๒๕๔๔
<http://med.mahidol.ac.th/ramamental/sites/default/files/public/pdf/Delayed%20language.PDF>

จากการศึกษาเมื่อปี ๒๐๑๒ โดยนักวิจัยมหาวิทยาลัยโอไฮโอสเตต ร่วมกับ ศูนย์ศึกษาขั้นสูงด้านการเรียนการสอน แห่งมหาวิทยาลัยเวอร์จิเนีย ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของเด็กอนุบาลในด้านความรู้ความเข้าใจพื้นฐานหรือตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ (awareness of print) ในขณะที่ผู้ใหญ่อ่านออกเสียงให้ฟัง โดยให้ครูถามคำถามที่ออกแบบมาเพื่อดึงความสนใจของเด็ก ๆ ไปที่คำ (ตัวอักษร) ในขณะที่อ่านหนังสือให้ฟัง นักวิจัยพบว่า เพียงการเพิ่มเวลาอีก ๙๐ วินาทีต่อหนังสือหนึ่งเล่มก็จะให้ผลลัพธ์ที่น่าพึงพอใจ

การวิจัยในครั้งนี้ได้ติดตามเด็กต่อไปอีกเป็นเวลาสองปี ข้อมูลที่ได้ชี้ให้เห็นว่า เด็กที่ได้รับการเน้นให้สนใจตัวอักษรและรู้จักรูปแบบสิ่งพิมพ์ มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน (ครอบคลุมถึงทักษะการอ่าน การสะกดคำ และความเข้าใจ) ได้ดีกว่าเด็กที่ไม่ได้รับการเน้นให้มีส่วนร่วมในการให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์

บทสรุปสู่การเริ่มต้น

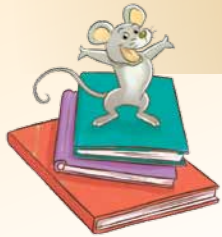
ข้อเท็จจริงในสังคมปกป้ององค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย ทำให้การส่งเสริมการอ่านเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องก้าวไปข้างหน้า ยิ่งเมื่อพบกับความท้าทายของโลกยุคดิจิทัลอันเป็นมรสุมของหนังสือเล่มก็ยิ่งต้องไม่ระย่อ

สำหรับในเมืองไทยเราก็เช่นกัน ทุกวันนี้หลายหน่วยงานยังคงร่วมกันรณรงค์ให้คนไทยมีนิสัยรักการอ่าน โดยเฉพาะการเริ่มต้นตั้งแต่ระดับปฐมวัย ซึ่งก็หมายถึงการรณรงค์ให้พ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังนั่นเองอันเป็นกิจกรรมที่ต้องทำอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งพยายามผลักดันให้เป็นระดับนโยบาย เพื่อให้ผู้ใหญ่เห็นความสำคัญในการใช้หนังสือภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพของเด็กตั้งแต่ปฐมวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งพัฒนาการในด้านภาษาและการสื่อสาร ซึ่งงานวิจัยของกระทรวงสาธารณสุขพบว่าพัฒนาการที่ล่าช้าที่สุดของเด็กปฐมวัยไทยก็คือพัฒนาการทางภาษา ซึ่งก็คือรากและฐานของความสามารถในการคิด การมีวิจารณญาณ การสื่อสาร และการสร้างสรรค์

พัฒนาการทางภาษาเกิดขึ้นได้ด้วยคำอ่านหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งงานวิจัยต่าง ๆ ชี้ให้เห็นถึงคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตัวของหนังสือเล่มที่ต่างจากสื่ออื่น คำอ่านร่วมด้วยคำพูดคุยกับเด็ก คำอ่านที่ทำให้ได้สัมผัสรู้เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ คำอ่านที่ต้องจ้องทุกจุดเพื่อและคุณแม่ (ไม่ใช่คุณแม่ฝ่ายเดียว) และแน่นอน ยังได้โอบกอดลูกลูในระหว่างที่อ่านหนังสือให้ลูกฟัง ลายเส้นสีสันอันอบอุ่นนั้นจะดำรงคงอยู่แม้เมื่อลูกเติบโตใหญ่

Reach Out and Read - เอื้อมมือไปหยิบแล้วพลิกอ่าน : แสร้งเสริมรู้หนังสือของเด็กในวันนี้ คือความฉลาดใจในวันพรุ่งนี้

“Reach Out and Read - เอื้อมมือไปหยิบแล้วพลิกอ่าน” เป็นชื่อของโครงการส่งเสริมการอ่านสำหรับเด็กแรกเกิดไปจนถึงวัยก่อนไปโรงเรียน ที่ดำเนินการโดยสมาคมกุมารแพทย์แห่งชาติของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเริ่มต้นดำเนินการมาตั้งแต่ปี ๑๙๘๙ หรือ ๒๘ ปีมาแล้ว

เริ่มแรกจากโรงพยาบาลเพียงหนึ่งแห่ง ปัจจุบันขยายไปเป็นถึง ๕,๘๐๐ แห่ง ถ้วนทั่วทั้ง ๕๐ รัฐ เพื่อเด็กตัวน้อยตัวนิดปีละ ๔.๗ ล้านคน ด้วยหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยปีละ ๖.๙ ล้านเล่ม

ด้วยเหตุผลใดหรือ? สมาคมกุมารแพทย์จะต้องมาดำเนินการส่งเสริมการอ่านให้กับเด็ก และตั้งแต่แรกเกิดเลยทีเดียว

เพราะได้ประจักษ์ว่า เด็กที่มีผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำทุกวัน และอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการพูดคุยกันเกี่ยวกับหนังสือและกิจกรรมที่หลากหลายซึ่งเด็ก ๆ มีส่วนร่วมด้วย - เด็กคนนั้นจะเติบโตเจริญวัยพร้อมไปกับความก้าวหน้าด้านการอ่าน ตรงกันข้ามกับเด็กที่ไม่ค่อยได้เปิดรับหนังสือเขาก็จะต้องเผชิญกับปัญหาในการเรียนรู้ที่ยากลำบากกว่า ทั้งในการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนและการเรียนรู้นอกห้องเรียน ซึ่งข้อยืนยันนี้มีงานวิจัยมากมายรองรับ อาทิงานวิจัยของ Campbell et al., 2002; Dickinson, McCabe, & Essex, 2006; และ Neuman & Celano, 2006

เหล่านี้คืองานวิจัยในศตวรรษที่ ๒๑ นี้เอง

📖 ปลูกความเข้าใจ (พิศ) เก่า ๆ ที่ทำให้เราฉลาดเฉลียวไฉไลกาล

Reach Out and Read ซึ่งเป็นโครงการส่งเสริมการรู้หนังสือของเด็กปฐมวัยและความพร้อมก่อนเข้าโรงเรียนในท้องตรวจของกุมารแพทย์ทั่วสหรัฐอเมริกา โดยการมอบหนังสือใหม่ให้กับเด็ก และแนะนำให้พ่อแม่ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง มีความเข้าใจถึงประโยชน์จากประสบการณ์ของการอ่านในวัยแรกเริ่ม และสิ่งที่จะขาดหายไปหากเราเพิกเฉยละเลยการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง

ความเข้าใจเก่า ๆ ที่คิดว่าเด็กกับหนังสือควรจะมาพบปะกันก็ต่อเมื่อเด็กประสีประสาเสียก่อน รู้ความต่าง ๆ เสียก่อน นี่คือการเข้าใจผิด แต่ความเข้าใจใหม่ที่ถูกต้องก็คือ การอ่านมีความหมายกว้างและลึกกว่าเพียงสะกดตัวอักษรได้ และด้วยความสามารถในการอ่านนี้แหละที่จะทำให้เด็กประสีประสาขึ้นมาได้อย่างน่าอัศจรรย์

ผู้บริหารระดับสูงของโครงการ *Reach Out and Read* ขยายความถึงเหตุผลที่ฟังทำให้เด็กน้อยว่าด้วยความพร้อมของสมอง (Brian Gallagher, 2011)

“ในช่วงอายุระหว่าง ๐-๓ ปี สมองของเราจะพัฒนาเร็วกว่าช่วงอายุใด ๆ เพราะเหตุนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะส่งเสริมการรู้หนังสือในช่วงพัฒนาการขั้นแรกของชีวิต ถ้าเด็กไม่ได้รับการกระตุ้น ไม่ได้รับการอ่านหนังสือให้ฟัง ไม่ได้มีกิจกรรมที่มีส่วนร่วมกับหนังสือ ไม่ได้รับการกระตุ้นด้วยคำถาม สมองของเด็กก็จะฝ่อไปโดยปริยาย ฉะนั้นจึงเป็นโอกาสที่ดีจริง ๆ ที่เราจะจัดหาหนังสือให้กับพ่อแม่และสนับสนุนให้ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ลูกฟังเป็นประจำ ร้องเพลงร่วมกับลูก และชวนลูกพูดคุยสนทนา - สิ่งเหล่านี้เป็นการเตรียมคนรุ่นใหม่ของเราให้ประสบความสำเร็จในการเรียนต่อไปได้อย่างไม่น่าเชื่อ”

Reach Out and Read

เป็นองค์กรไม่แสวงผลกำไร อยู่ในเครือของภาควิชากุมารเวชของ

Boston Medical Center ที่ Boston University School of Medicine ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๘๙ เริ่มจากการที่กุมารแพทย์นำหนังสือมาอ่านให้แก่เด็กที่ด้อยโอกาส เป็นโปรแกรมส่งเสริมการรู้หนังสือของเด็กปฐมวัยโดยการนำหนังสือมาอ่านออกเสียงให้เด็กฟังขณะที่รอพบแพทย์เพื่อตรวจรักษา เมื่อเข้าห้องตรวจ แพทย์และพยาบาลจะให้หนังสือที่เหมาะสมกับพัฒนาการตามวัยแก่เด็ก ๆ ที่มีอายุตั้งแต่ ๖ เดือนถึง ๕ ปี พร้อมกับแนะนำพ่อแม่ถึงวิธีการและประโยชน์ของการอ่านออกเสียงให้เด็ก ๆ ฟัง

รูปแบบของ Reach Out and Read อยู่บนพื้นฐานของการวิจัยที่พบว่า ความถี่ของการอ่านหนังสือร่วมกันกับเด็กวัยทารก วัยเตาะแตะ และเด็กก่อนวัยเรียนมีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษาที่เพิ่มขึ้น โครงการมีการอบรมแพทย์และพยาบาลเพื่อส่งเสริมทักษะการรู้หนังสือแรกเริ่มของเด็ก ปัจจุบัน (๒๐๑๗) มีโรงพยาบาลศูนย์สุขภาพที่เข้าร่วมโครงการ ๕,๘๐๐ แห่ง กระจายอยู่ใน ๕๐ รัฐ ให้บริการเด็กกว่า ๔.๗ ล้านคนในแต่ละปี และมอบหนังสือให้กับเด็กปีละ ๖.๙ ล้านเล่ม

“ปฐมวัยคือโอกาสทอง” องค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ยืนยัน

การพัฒนาความรู้หนังสือเกี่ยวข้องกับ “หน้าต่างแห่งโอกาส” (windows of opportunity) ซึ่งสมองพร้อมจะเปิดรับได้ดีที่สุดในช่วงปฐมวัย และโอกาสเปิดแบบนี้จะหายไปได้จนถึงอายุประมาณ ๑๐ ขวบ ฉะนั้น ถึงแม้ว่าเด็กอาจได้รับประสบการณ์ด้านภาษาและการรู้หนังสืออย่างจำกัดที่บ้าน แต่หากได้รับการปูพื้นฐานเป็นอย่างดีโดยผ่านการเรียนรู้ที่เพิ่มพูนความรู้หนังสืออย่างเต็มที่ ในศูนย์เด็กเล็ก โรงเรียนอนุบาล หรือโครงการขององค์กรต่าง ๆ ที่ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญ ในช่วงวัยทารกตอนปลาย จนถึงวัยเด็กตอนปลาย ความรู้ในเรื่องของประสาทวิทยาศาสตร์ชี้ให้เห็นได้เลยว่าสมองของเด็กจะมีความหนาแน่นของจุดประสานประสาท (synaptic density) ในภาวะที่พร้อมที่สุด ซึ่งก็หมายถึงว่านี่คือช่วงเวลาของการสนองต่อการป้อนข้อมูลจากสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กได้ดีที่สุดนั่นเอง

จากเทคโนโลยีภาพถ่ายในการวิจัยระบบประสาทและพัฒนาการทางสมองของเด็กปฐมวัย ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการและหลักสูตรเด็กปฐมวัย ชี้ให้เห็นถึงข้อค้นพบที่สำคัญ ๕ ประการ ดังนี้

- สมองของเด็กวัย ๓ ขวบ เติบโตมากเป็นสองเท่าครึ่งของสมองของผู้ใหญ่ (หมายถึง สร้างจุดเชื่อมต่อหรือ synapse ในสมองนั่นเอง)
- พัฒนาการทางสมองขึ้นอยู่กับการมีปฏิสัมพันธ์ที่ซับซ้อนระหว่างยีนและสภาพแวดล้อม
- ประสบการณ์สร้างเส้นใยเชื่อมโยงประสาทในสมอง การทำซ้ำทำให้จุดเชื่อมโยงนั้นแข็งแรงขึ้น
- พัฒนาการทางสมองไม่ได้เป็นแบบเส้นตรง (nonlinear) (หมายถึง มีการเปลี่ยนแปลงได้ตามเงื่อนไขต่าง ๆ)
- ความสัมพันธ์ในวัยแรกเริ่มมีผลต่อการสร้างวงจรเชื่อมโยงระบบในสมอง

นอกจากนี้องค์ความรู้เรื่อง “หน้าต่างแห่งโอกาส” ยังชี้แนะให้ผู้ปกครองตระหนักถึงช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดที่จะบ่มเพาะคุณลักษณะด้านใดด้านหนึ่งที่สมองรับได้ไวที่สุดจากการป้อนข้อมูลให้แก่เด็กเล็ก ด้วยสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และสามารถที่จะสร้าง “วงจรของทักษะในระดับที่เหมาะสม” ได้มากที่สุด

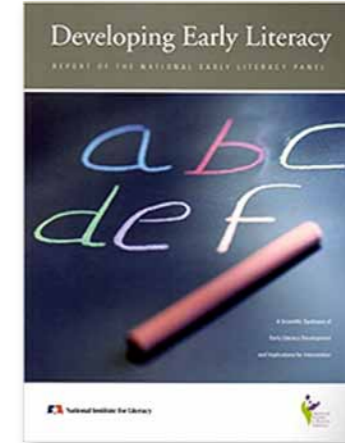
📖 การรู้หนังสือแรกเริ่ม เพื่อพัฒนาการและพยากรณ์ความสำเร็จ?

เด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาตั้งแต่เป็นทารก ภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยหรือที่ในวงวิชาการเรียกว่า การรู้หนังสือแรกเริ่ม (early literacy) จะค่อย ๆ พัฒนาให้เห็นเมื่อเด็กเริ่มแสดงความสนใจ ความคิดเห็น ความรู้สึก และพยายามทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของสิ่งแวดล้อมด้วยการอ่านเขียน (แบบอ้อแอ้ ๆ) ภาษาแรกเริ่มของเด็กปฐมวัยนี้แหละที่จะเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อการอ่านการเขียนของเด็ก

การรู้หนังสือแรกเริ่ม (early literacy) คือสิ่งที่เด็กรู้เกี่ยวกับการสื่อสาร ภาษา (ทั้งวจนภาษาและอวจนภาษา) การอ่านและการเขียน ก่อนที่เด็กจะสามารถอ่านและเขียนได้อย่างเป็นทางการ อีกนัยหนึ่งสามารถกล่าวได้ว่า การรู้หนังสือในขั้นต้นนี้ ครอบคลุมถึงประสบการณ์ของเด็กทุกอย่างที่เกี่ยวกับการพูด ได้ตอบ การรับรู้เกี่ยวกับเรื่องราวหรือนิทาน การเล่าถ่ายทอดเรื่องราว และการเขียน ตลอดจนการรู้จัก และมีทัศนคติที่ดีต่อหนังสือและสิ่งพิมพ์

การรู้หนังสือแรกเริ่ม ไม่ใช่ การสอนให้อ่านหนังสือ แต่เป็นการวางพื้นฐานให้มั่นคงเพื่อที่ว่า เมื่อเด็กได้รับการสอนให้อ่านในเวลาต่อมา เด็ก ๆ ก็พร้อมจะอ่าน และอ่านได้ง่ายขึ้น

เมื่อปี ๒๐๐๘ สถาบันเพื่อการรู้หนังสือแห่งชาติ (National Institute for Literacy) ของสหรัฐอเมริกา ได้ตีพิมพ์รายงานผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการรู้หนังสือแรกเริ่ม : รายงานการศึกษาระยะยาว (Developing Early Literacy: Report of the National Early Literacy Panel) จากการสังเคราะห์จากผลของงานวิจัยจำนวนมาก รายงานฉบับนี้ระบุว่า ทักษะการอ่านและการเขียนพื้นฐานซึ่งพัฒนาขึ้นตั้งแต่เกิดจนถึงวัย ๕ ขวบ มีความสัมพันธ์กับทักษะการรู้หนังสืออย่างเป็นทางการที่เกิดขึ้นภายหลังอย่างมาก ซึ่งมี “ตัวแปร” ๖ ประการ ที่แสดงนัยสำคัญอย่างชัดเจนและเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ตัวแปรทั้ง ๖ ไม่เพียงแต่มีสหสัมพันธ์กับการรู้หนังสือในเวลาต่อมา ซึ่งแสดงให้เห็นโดยข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยหลายฉบับที่มีอยู่จำนวนมาก แต่ยังสามารถทำนายความสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ในภายหลังได้เป็นอย่างดี แม้ว่าตัวแปรอื่น ๆ เช่น ไอคิว หรือสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ เป็นส่วนหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทร่วมด้วย ตัวแปรทั้ง ๖ ประการ ประกอบด้วย

๑. **ความรู้ด้านตัวอักษร** : ความรู้เกี่ยวกับชื่อเรียกและเสียงที่สัมพันธ์กับตัวอักษรในภาษาเขียน (รู้ว่าตัวอักษรมีชื่อและรูปร่างอย่างไร และสามารถระบุชื่อตัวอักษรได้)
๒. **การตระหนักและเข้าใจในการออกเสียง** : ความสามารถในการจับเสียง ควบคุมการใช้หรือ แยกแยะเสียง ลักษณะของเสียงในภาษาที่พูดกัน (รวมถึงความสามารถในการแยกแยะหรือ แบ่งส่วนของคำ, พยางค์ หรือหน่วยเสียง)

๓. การระบุชื่อของตัวอักษรหรือตัวเลขได้อย่างรวดเร็วโดยอัตโนมัติ : ความสามารถในการบอกชื่อของตัวอักษรหรือตัวเลขตามลำดับที่สุ่มมาได้
๔. การระบุชื่อของวัตถุหรือสีได้อย่างรวดเร็วโดยอัตโนมัติ : ความสามารถในการบอกชื่อรูปภาพของวัตถุ (เช่น รถ, ต้นไม้, บ้าน, คน) หรือสีตามลำดับที่สุ่มมาซ้ำ ๆ กันเป็นชุด ๆ ได้
๕. การเขียนตัวอักษรหรือเขียนชื่อ : ความสามารถในการเขียนตัวอักษรแยกเป็นตัว ๆ ตามคำขอหรือเขียนชื่อของตัวเองได้
๖. ความจำเกี่ยวกับการออกเสียง : ความสามารถในการจดจำข้อมูลเกี่ยวกับคำพูดในระยะเวลาสั้น ๆ ได้

กิจกรรมส่งเสริมการตระหนักรู้และเข้าใจในการออกเสียง (Phonological awareness activities)

เป็นกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยเพิ่มการตระหนักรู้และเข้าใจในเสียงในภาษาที่เราสื่อสารกัน การเล่นเกม การฟังนิทาน โคลงกลอน และการร้องเพลง ล้วนเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กเข้าใจเรื่อง การสัมผัสกันของเสียง ซึ่งเป็นความสามารถในการบอกคำที่จบด้วยเสียงที่เหมือนกัน เช่น กูกกับไก่ เดินไปโนป่าใหญ่ การสัมผัสตัวอักษร เป็นความสามารถในการรู้จักคำที่ขึ้นต้นด้วยเสียงที่เหมือนกัน เช่น แมมีแมใหม่ การจับคู่เสียง เป็นความสามารถในการเลือกคำจากหลาย ๆ คำที่เริ่มต้นด้วยเสียงเฉพาะ เช่น นำรูปนก ปลา และไก่ ให้เด็กดูและถามว่าภาพไหนออกเสียงด้วย “ป”

Steadler และ McEvoy (2003) ได้ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบของพฤติกรรมการอ่านหนังสือร่วมกันของพ่อแม่ที่ลูกอยู่ในวัยก่อนเรียนที่มีพัฒนาการปกติ ๕๕ คน และเด็กที่มีความสามารถทางภาษาต่ำ ๑๗ คน รวม ๗๒ คน มีอายุระหว่าง ๕๑-๗๐ เดือน (๔ ปี ๓ เดือน - ๕ ปี ๑๐ เดือน) พ่อแม่ลูกแต่ละคู่ถูกบันทึกเทปขณะอ่านหนังสือร่วมกัน โดยใช้รูปแบบของหนังสือต่างกัน แบบแรกเป็นหนังสือที่เน้นตัวเขียนและใช้คำสัมผัสเสียง ส่วนอีกแบบเป็นนิทานที่มีการบรรยายธรรมดา

ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างรูปแบบของหนังสือทั้งสองแบบ หนังสือที่เน้นตัวเขียนและคำสัมผัสเสียงสามารถเพิ่ม “ความสามารถในด้านการออกเสียง” (เสียงสัมผัสตัวอักษรและเสียงสัมผัสสระ) หรือ Phonological awareness และมีความสามารถในการอธิบายคำหรือตัวอักษร และเข้าใจนิยามของคำกับตัวอักษร หรือ print concept ได้มากกว่า ส่วนการใช้นิทานที่มีการบรรยายธรรมดานั้นมีผลต่อพฤติกรรมการพูดคุยและการใช้ท่าทางเกี่ยวกับเนื้อเรื่อง ตัวละคร เหตุการณ์ในหนังสือมากกว่า

เรียบเรียงจาก Steadler, M. A. and M. A. McEvoy (2003) The effect of text genre on parent use of joint book reading strategies. Early Childhood Research Quarterly, 18, 502-512. อ้างใน ปิยะนันท์ หิรัญย์โลทร. (๒๕๔๘) เด็กปฐมวัยกับการรู้หนังสือเบื้องต้น. วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์ ปีที่ ๒๐ ฉบับที่ ๒ หน้า ๑-๗. (มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)

นอกจากนี้ยังมีทักษะด้านการรู้หนังสือแรกเริ่มอีก ๕ ประการ ที่มีความสัมพันธ์ร่วมกัน ทักษะอย่างน้อยหนึ่งตัวต่อไปนี้จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จด้านการรู้หนังสือในภายหลัง ทักษะเหล่านี้ประกอบด้วย

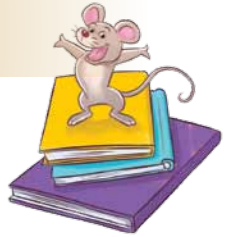
- **ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์** : ความรู้เกี่ยวกับแบบแผนของสิ่งพิมพ์ (เช่น อ่านจากซ้ายไปขวา, จากบนลงล่าง) และแนวคิดต่าง ๆ (ปกหนังสือ, ผู้เขียน, เนื้อหา)
- **ความรู้ด้านสิ่งพิมพ์** : การร่วมกันขององค์ประกอบในด้านความรู้ด้านตัวอักษร, ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์, และการถอดรหัสขั้นต้น
- **ความพร้อมทางการอ่าน** : การร่วมกันของความรู้ด้านตัวอักษร, ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์, คำศัพท์, ความจำ, และการตระหนักและเข้าใจในเสียงของภาษา
- **ภาษาพูด** : ความสามารถในการออกเสียงพูดหรือเข้าใจภาษาพูด ซึ่งหมายรวมถึงคำศัพท์และไวยากรณ์
- **ความสามารถในการประมวลผลสิ่งที่มองเห็น** : ความสามารถในการจับคู่หรือแยกความแตกต่างของสัญลักษณ์ที่ปรากฏให้เห็นทางสายตา

ตัวแปรทั้ง ๑๑ ตัว นี้สามารถใช้พยากรณ์ความสำเร็จด้านการรู้หนังสือในภายหลังสำหรับทั้งเด็กก่อนวัยเรียนและเด็กอนุบาลได้อย่างดี โดยปกติแล้ว ตัวชี้วัดเหล่านี้มีความเชื่อมโยงอย่างมากกับความสำเร็จในการอ่านออกเขียนได้ในช่วงปลายอนุบาลหรือเริ่มเข้าชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงแม้ในการประเมินโดยเครื่องมือวัดที่ซับซ้อนมากขึ้นจะพบว่า ภาษาพูด เป็นตัวแปรที่มีบทบาทในความสำเร็จด้านการรู้หนังสือในภายหลังมากกว่าตัวอื่น ๆ ก็ตาม แต่ตัวแปรอื่น ๆ ก็ล้วนมีบทบาทต่อความสำเร็จของเด็ก ส่วนตัวแปรที่มีบทบาทสำคัญในช่วงต้นของภาษาแรกเริ่มของเด็กก็คือ การตระหนักและเข้าใจในเสียงของภาษา ซึ่งเป็นความสามารถในการแยกแยะระหว่างเสียงที่ได้ยินในภาษาพูด ก็จัดได้ว่าเป็นตัวพยากรณ์ความสำเร็จในการรู้หนังสือของเด็กในภายหลัง

เราจะทำอย่างไรให้ตัวแปรทั้ง ๑๑ ประการ ดังกล่าวข้างต้นเกิดขึ้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนั่นหมายถึงความฉลาดใจในภาษาเสียงของเด็ก หรืออนาคตอันสดใสของเด็กนั่นเอง

“อ่าน” เริ่มต้นได้ตั้งแต่เกิด !?

“พ่อแม่ควรเริ่มอ่านหนังสือให้ลูกฟังตั้งแต่แรกเกิด”

นี่คือคำกล่าวที่เห็นพ้องต้องกันของผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาการเด็ก “เพราะมันจะช่วยหล่อเลี้ยงให้สมองที่หิวกระหายของเด็กได้ข้อมูลเพื่อการพัฒนาทางภาษา การพูด และการอ่านคำแรกเริ่ม ทั้งยังเป็นวิธีที่ยอดเยี่ยมในการสร้างความผูกพันและนำไปสู่พัฒนาการทางสติปัญญา สังคม และอารมณ์” (Gentry, 2011)

เมื่อเด็กได้ยินเสียงและแยกแยะเสียงภาษาพูด เด็ก ๆ จะเริ่มสร้างพื้นฐานของภาษาเขียนและการอ่านหนังสือ ทุกวันนี้องค์ความรู้ในเรื่องของสมองได้บ่งชี้อย่างกระจ่างแล้วว่า สมองที่กำลังพัฒนาของทารกน้อยนั้นพร้อมจะเติบโตอย่างเต็มที่ การกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสรีระของสมองที่เกี่ยวข้องกับการเติบโตทางสังคม อารมณ์ และสติปัญญา (Bowman, Donovan, & Burns, 2000)

กว่าสามทศวรรษแล้วที่งานวิจัยได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับประโยชน์ของการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง นักการศึกษา กุมารแพทย์ ตลอดจนผู้กำหนดนโยบายต่างตระหนักถึงคุณประโยชน์อันเลิศล้ำนี้ต่อเด็ก ๆ ก่อนที่เด็กจะเข้าโรงเรียน โดยผ่านภาษาที่รังสรรค์มาให้อย่างมากมายของหนังสือภาพในช่วงเวลาที่เขายังอ่านหนังสือไม่ออกนี่แหละ

น.พ.โรเบิร์ต นีดิมาน กุมารแพทย์ผู้ก่อตั้งโครงการ *Reach Out and Read* - *เอื้อมือมือไปหยิบแล้วพลิกอ่าน* อันเป็นโครงการที่คุณหมอ “สั่งยา” ให้กับคนไข้ที่เป็นเด็กปฐมวัยด้วยหนังสือและการอ่าน สรุปลงประโยชน์ของโครงการไว้ว่า (Neediman, 2006)

“มีหลักฐานมากมายที่สนับสนุนประสิทธิภาพของโครงการ Reach Out and Read ในการส่งเสริมทัศนคติด้านบวกต่อการอ่านออกเสียงให้เด็กฟัง การเพิ่มความถี่และความสม่ำเสมอในการอ่านร่วมกันของพ่อแม่กับลูก และอาจเป็นเพราะผลของการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ที่กระตุ้นการเติบโตของคำศัพท์ นอกจากนี้ ก็ดูเหมือนว่าโครงการนี้จะมีประสิทธิภาพมากที่สุดสำหรับเด็กกลุ่มเสี่ยงที่มีปัญหาพัฒนาการด้านการอ่าน รวมถึงเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อยและเด็กกลาติโน (เชื้อสายลาตินอเมริกัน) โดยเฉพาะ”

องค์ประกอบพื้นฐานของการรู้หนังสือแรกเริ่ม

ช่วงกลาง ๆ ทศวรรษ ๑๙๘๐ คำว่า *emergent literacy* (การรู้หนังสือระยะแรกเริ่ม/ภาษาแรกเริ่ม) เป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางว่าเป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงการเกิดขึ้นของการอ่านและการเขียนในเด็กปฐมวัย การรู้หนังสือระยะแรกเริ่ม ประกอบด้วยทักษะ, ความเข้าใจ และทัศนคติที่เด็กปฐมวัยแสดงออกก่อนที่จะสามารถพัฒนาไปสู่การอ่านและการเขียนตามแบบแผนได้ การรู้หนังสือระยะ

แรกเริ่มขึ้นอยู่กับความเข้าใจที่เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านและการเขียนซึ่งไม่เพียงแต่ผ่านการสอนตรงเท่านั้น แต่ยังเป็นผลมาจากการเปิดรับและการให้การสนับสนุน เป็นต้นว่า เด็ก ๆ ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยหนังสือและสิ่งพิมพ์ ได้รับรู้ถึงความเพลิดเพลินและจุดมุ่งหมายของการอ่านและการเขียน และได้รับการสนับสนุนให้ลงมือลองผิดลองถูกในกระบวนการเหล่านั้นด้วยตัวเอง

“**Emergent Reading**” หรือ “การอ่านระยะแรกเริ่ม/การรู้หนังสือระยะแรกเริ่ม” เป็นศัพท์ที่บัญญัติขึ้นโดยนักจิตวิทยาเด็กชาวนิวซีแลนด์ มารี เคลย์ (Marie M. Clay, *Emergent Reading Behaviour*, Thesis (PhD) - University of Auckland, 1966) โดยนิยามความหมายของคำนี้คือ การที่เด็กแสดงพฤติกรรมการอ่านระยะแรกอย่างเป็นธรรมชาติโดยทำทำอ่านหนังสือทั้ง ๆ ที่เด็กยังอ่านไม่ออก ก่อนที่เด็กจะพัฒนาไปสู่การอ่านขั้นต้น ในการใช้เสียงพยัญชนะต้นที่เด็กรู้จักเพื่อคาดเดาและตรวจสอบคำที่อ่าน และรู้ว่าสามารถผสมกันกลายเป็นคำใหม่ได้ พฤติกรรมการอ่านที่แสดงออกนี้จะสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเขียนตามขั้นพัฒนาการ “การรู้หนังสือขั้นต้น” (Early Literacy) ที่เด็กพยายามเขียนด้วยการคิดวิธีสะกดคำด้วยตัวเอง เด็กอาจเขียนพยัญชนะต้นหรือสระ และพยายามเขียนโดยผสมพยัญชนะและสระด้วยตนเอง ซึ่งใกล้เคียงกับวิธีสะกดของผู้ใหญ่

ในช่วงเวลากว่าสี่สิบปีที่ผ่านมา การศึกษาวิจัยจำนวนมากได้สร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการรู้หนังสือระยะแรกเริ่มของเด็กทารก ดังบางตัวอย่างต่อไปนี้

- องค์ประกอบพื้นฐานของการรู้หนังสือเริ่มพัฒนามาตั้งแต่อยู่ในวัยทารก กิจกรรมประจำวันช่วยให้เด็กทารกและวัยเตาะแตะได้สัมผัสกับเสียง, คำพูด และสิ่งพิมพ์ นักวิจัยได้พบประจักษ์หลักฐานที่ชัดเจนว่า เด็กสามารถเรียนรู้การอ่านและการเขียนตั้งแต่วัยในช่วงแรก ๆ ของชีวิต และเกิดขึ้นอยู่นานกระทั่งถึงก่อนที่จะเข้าโรงเรียน (National Early Literacy Panel Report, 2008)
- งานวิจัยเกี่ยวกับทารกอีกชิ้นหนึ่งที่ช่วยให้ความกระจ่างว่า พื้นฐานความสามารถในการอ่านแรกเริ่มเกิดจากการรับรู้ความแตกต่างของเสียงกับภาพ โดยทั่วไปแล้วเด็กทารกจะชอบสิ่งที่มีลวดลาย เช่น ทารกวัย ๖ เดือน จะสังเกตเห็นความแตกต่างในทิศทางของเส้นที่มีรูปแบบเดียวกัน เช่น ตัวอักษร Y และตั้งแต่วัย ๖ เดือน ก็จะมีพัฒนาการด้านมิติสัมพันธ์และแยกแยะลวดลายที่เห็นได้ เช่น ความแตกต่างระหว่างลวดลายของจุดกับรูปภาพของสัตว์ เป็นต้น (Eimas, P., & Quinn, P., 1994)
- มีงานวิจัยที่แสดงให้เห็นว่าการรับรู้ของทารกวัย ๓-๔ เดือน สามารถแยกแยะความแตกต่างทั้งด้านการได้ยินและการมองเห็นได้แล้ว และเด็กวัยเตาะแตะก็สามารถเลือกคู่ของคำที่มีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย และ “ได้ยินความแตกต่างเหล่านั้นถูกต้องแม่นยำเท่า ๆ กับผู้ใหญ่” (Gentry, R., 2011)

การรับรู้ความแตกต่างทางการได้ยิน (Auditory discrimination)
เช่น ความสามารถในการจำแนกความแตกต่างของระดับเสียง หรือทิศทางของเสียงที่ได้ยิน เป็นต้น

การรับรู้ความแตกต่างทางการมองเห็น (Visual discrimination) เช่น ความสามารถในการเห็นความแตกต่างของวัตถุที่สังเกตเห็น เป็นต้น

การรับรู้มิติสัมพันธ์ (Spatial Relations) เช่น ความสามารถในการรับรู้ตำแหน่งของร่างกายสัมพันธ์กับที่ว่าง และสามารถที่จะรับรู้ตำแหน่งของวัตถุในแง่ที่สัมพันธ์กับตนเองหรือสัมพันธ์กับวัตถุอื่น

คำอ่านหนังสือแรกเริ่มเกิดขึ้นก่อนคำอ่านออกเขียนได้

ก่อนที่จะจะสามารถอ่านและเขียนได้ในลักษณะที่เป็นแบบแผน เด็กน้อยได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษาแรกเริ่มหรือที่เรียกว่าการรู้หนังสือแรกเริ่มมาก่อน ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่เดือนแรกของชีวิตเลยทีเดียวที่ได้ประสบการณ์ของเด็กที่มีกับการพัฒนาทางภาษาพูดและการรู้หนังสือจะเริ่มสร้างพื้นฐานสำหรับความสำเร็จในการอ่านในภายหลัง และสิ่งที่เด็กน้อยกำลังเรียนรู้ก็ได้แก่ นี้อะไร ทำไม เมื่อไร และอย่างไร ซึ่งเป็นฐานของสิ่งที่ที่คนเราอ่าน เขียน และใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตเมื่อเติบโตใหญ่ ตัวอย่างเช่น สื่อเพื่อความบันเทิงและให้ข้อมูล (หนังสือภาพ, หนังสือพิมพ์, นิตยสารทีวีไกด์, เว็บไซต์ต่าง ๆ) เพื่อสื่อสารข้ามเวลาและระยะทาง (การส่งข้อความ, อีเมล, บันทึกและจดหมาย) เพื่อสอนและแนะนำ (คำแนะนำการเล่นเกมส์, คู่มือการใช้งาน, ตำราอาหาร) เป็นต้น แทบจะทุกกิจกรรมของมนุษย์ จะมีประเภทงานเขียนและรูปแบบของการเขียนที่มีโครงสร้างพื้นฐานเหมือน ๆ กันอยู่

ดังกล่าวมาแล้วว่า ทักษะการอ่านจะก่อตัวขึ้นโดยประสบการณ์ในช่วงปฐมวัยที่เรียกว่า “การรู้หนังสือแรกเริ่ม” ที่สั่งสมมากระทั่งได้รับการสอนอ่านอย่างเป็นทางการในชั้นประถมศึกษา และการรู้หนังสือในช่วงปฐมวัยนี้แหละที่จะนำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสำเร็จทางการอ่านในภายหลังอย่างมีนัยสำคัญ (Campbell et al., 2002) ดังนั้น จึงเห็นได้ชัดว่า การมีส่วนร่วมในประสบการณ์ที่เต็มไปด้วยภาษาและการรู้หนังสือที่บ้านและในชุมชนนั้น จะช่วยสร้างโอกาสอันใหญ่หลวงให้กับเด็ก

การรู้หนังสือได้เขียนเอาไว้ในหนังสือ *Teaching children to read: What do we know about how to do it?* (Snow, C., & Juel, C., 2005) ซึ่งเป็นหนังสือที่ได้รับความสนใจอย่างแพร่หลายเมื่อราวเกือบยี่สิบปีมาแล้ว ว่า การเรียนรู้ที่จะอ่านเกิดขึ้นจากการถกทอร่วมกันของทักษะหลาย ๆ อย่างที่เชื่อมโยงระหว่างความเข้าใจของเด็ก และการอบรมบ่มเพาะที่เด็กได้รับจากผู้ใหญ่ ซึ่งสิ่งทั้งหลายเหล่านี้ก่อเกิดและพัฒนามาตั้งแต่วัยทารกและวัยเตาะแตะแล้ว

ไม่มีคำว่า ‘เร็วเกินไป’ ในคำร่ำบ่มเพาะเพื่อเด็คน้อย

ไม่จำเป็นต้องรอให้เด็ก “พร้อม” เสียก่อนเพื่อจะเรียนรู้วิธีที่จะอ่านและเขียน เด็กเริ่มเรียนภาษาและสิ่งเกี่ยวกับภาษาได้ทันทีตั้งแต่เกิด ไม่มีคำว่าเร็วเกินไปที่จะเริ่มต้นอ่านหนังสือให้เด็กฟัง อ่านหนังสือภาพสำหรับเด็ก อ่านหนังสืออื่น ๆ หรือแม้กระทั่งจะเป็นการอ่านหนังสือพิมพ์ก็ตาม สามารถบ่มเพาะการเรียนรู้ที่จะอ่าน-เขียนให้กับเด็กตั้งแต่วัยน้อยนิดได้

และต่อไปนี่คือสิ่งที่เราพ่อแม่ ผู้เลี้ยงดูเด็กทั้งหลายพึงรู้ ซึ่งจะหนุนนำสู่การส่งเสริมการบ่มเพาะให้แก่เด็ก :

- เด็กจะเติบโตอย่างก้าวรุดหน้าเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษา ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน ทั้งตอนเช้า กลางวัน และกลางคืน ได้เล่นกับภาษา ท่องบทกล่อมเด็ก ร้องเพลง และมีส่วนร่วมไปกับเด็ก ๆ ในการสนทนาและการอ่านหนังสือทุกวัน และวิธีที่ดีที่สุดก็คือ หมุนเวียนในเรื่องของการรู้หนังสือไปตลอดทั้งวัน เพราะ “เด็กจะเรียนรู้ได้ดีที่สุดโดยผ่านการเปิดรับเนื้อหาและประสบการณ์ซ้ำ ๆ” โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กวัยก่อน ๕ ขวบ (Bennett-Armistead, Duke, & Moses, 2005)

- เด็กจะเข้าใจอย่างรวดเร็วว่าภาษาเขียนมีจุดประสงค์หลายประการ เด็กแต่ละคนจะชื่นชอบตัวหนังสือที่เป็นชื่อของเขาเอง เพราะอักษรแต่ละตัวเมื่อนำมาต่อกันนั้นมันเป็นส่วนหนึ่งของ “ตัวเขาเอง” เด็กจะจดจำลักษณะของตัวหนังสือที่เป็นการควบคุมการจราจรบนท้องถนน เช่น ป้ายบอกให้หยุด ทั้งยังเข้าใจบทบาทของสิ่งพิมพ์ที่มีในการขึ้นน้ำต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ทั้งที่อยู่ในบ้านและนอกบ้าน เขาจะอ่านออกเสียงสิ่งต่าง ๆ แทบทุกอย่าง ไม่ว่าจะป็นรายการชื่อของ ป้ายบนถนน และใบปลิวโฆษณา ผู้ใหญ่ก็ควรส่งเสริมการอ่านนั้น ๆ หรืออ่านให้ลูกฟัง นี่เป็นการแสดงให้เห็นว่าการอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตของเราอย่างไร (Bernstein, H., 2010)
- การอ่านให้กับลูกแรกเกิดฟังทำให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า พ่อแม่ผู้ปกครองเชื่อว่าการอ่านเพื่อความเพลิดเพลินเจริญใจนั้นเป็นสิ่งที่คุ้มค่า และเป็นการส่งสารให้ลูกเห็นว่าการอ่านเป็นเรื่องสนุก เด็กปฐมวัยมีช่วงความสนใจสั้น ดังนั้นก็มักจะลองอ่านในช่วงเวลาสั้น ๆ และหลาย ๆ ครั้งต่อวัน (Bernstein, 2010)
- การเล่านิทานให้เด็กฟังเป็นประจำ ก็เป็นวิธีที่ส่งเสริมให้เด็กวัยเตาะแตะได้พัฒนาทักษะก่อนการอ่านและเกิดความเข้าใจในแนวคิดของการเริ่มเรื่องและจบเรื่อง อ่านออกเสียงและร้องเพลงกล่อมที่มีจังหวะสัมผัส และใช้หนังสือบอร์ดบุ๊กอ่านให้เด็กดูและฟัง ถามคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับหนังสือที่เราอ่านให้เด็กฟัง เหล่านี้คือวิธีการและบรรยากาศที่แสนมีค่าในการส่งเสริมการรู้หนังสือแรกเริ่ม

จะเห็นได้ว่าวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้ไม่ยากไม่เย็นอะไร! ข้อสำคัญอย่ากดดันกับเด็ก ทำให้เป็นวิถีชีวิตปกติอย่างค่อยเป็นค่อยไป เด็คน้อยจะซึมซับรับรู้และเรียนรู้ได้ดีในบรรยากาศที่ผ่อนคลายและเพลิดเพลิน...นั่นก็หมายความว่าพ่อแม่ต้องสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลายและสนุกสนานที่ลูกจะชื่นชอบ

“ภาษาพูด” พื้นฐานของการอ่านและการเขียน

พัฒนาการทางภาษาพูดเกิดขึ้นก่อนการรู้หนังสือ ซึ่งหมายถึงการอ่านและการเขียน จากนั้นก็จะพัฒนาควบคู่กันไป ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนเป็นกระบวนการพัฒนาทางภาษาที่หนุนเนื่องซึ่งกันและกันและพัฒนาไปด้วยกันโดยตลอด

นี่จึงหมายความว่า กลยุทธ์ในการมีปฏิสัมพันธ์ของพ่อแม่กับลูก โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณภาพของภาษาที่พ่อแม่ใช้กับลูกและหนังสือที่เปิดอ่านให้ลูกฟัง มีความสัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษาของลูก!

ภาษาพูดนำไปสู่การเรียนรู้การอ่านของเด็กปฐมวัยอย่างไร

ครูผู้เขียนหนังสือว่าด้วยการอ่านของเด็กเล็ก (Snow, Burns and Griffin, 1998) ได้อธิบายถึงประเด็นที่จะทำให้เราเข้าใจว่า ภาษาที่คุณพ่อคุณแม่พูดกับลูกน้อยสามารถนำไปสู่การเรียนรู้เรื่องการอ่านของเด็ก เนื่องจาก

- องค์ประกอบพื้นฐานทางภาษา ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียนมีหลักเหมือนกัน ซึ่งได้แก่กระบวนการเกี่ยวกับคำศัพท์ การสร้างประโยค และการให้ความหมาย
- ภาษาพูดได้ปูพื้นฐานของกลไกการรู้คิด หรือความจำเพื่อนำมาใช้ (working memory)
- การสื่อสารด้วยการพูดคุยกับเด็กจะสร้างความคิดรวบยอด ซึ่งได้แก่ คำศัพท์ และหัวข้อความรู้ในเรื่องต่าง ๆ

นักวิทยาศาสตร์น้อยในเปล

พัฒนาการทางภาษาของเด็กเริ่มขึ้นก่อนที่เด็กจะพูดคำแรกได้ !

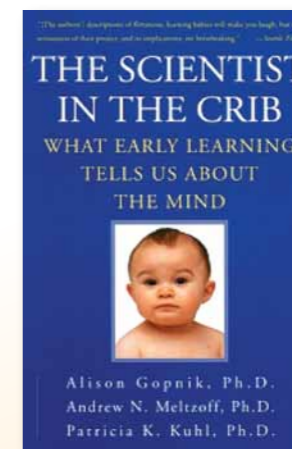
นักวิทยาศาสตร์ในเปล -The Scientist in the Crib เป็นชื่อหนังสือที่พิมพ์เผยแพร่ในปี ๒๐๐๐ ของนักจิตวิทยาพัฒนาการที่ได้ร่วมกันศึกษาอย่างเข้มข้น จนได้ข้อค้นพบและยืนยันว่ากระบวนการ

ในการออกเสียงของมนุษย์เรานั้น เริ่มขึ้นตั้งแต่ในวัยทารกตอนต้น เด็กทารกได้ยินภาษาที่พ่อแม่ใช้กับเขาได้อย่างรวดเร็ว ในวัย ๔ เดือน เจ้าหนูตัวน้อยนี่คงจะสนใจฟังเสียงที่เขาได้สัมผัสจากพ่อแม่ และก็จะเริ่มทำเสียงเลียนแบบน้ำเสียงและจังหวะการพูดของผู้ใหญ่ หนูน้อยสามารถ “อ่าน” ท่าทางและการแสดงออกทางสีหน้า และเริ่มเชื่อมโยงคำกับความหมาย (Gopnik, Meltzoff and Kuhl, 2000)

ตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งก็คือก่อนที่ทารกน้อยจะพูดได้หรือเข้าใจภาษา หนู ๆ จะเริ่มกระบวนการประมวลเสียงพูดรอบ ๆ ตัว เพื่อที่จะออกเสียงตามภาษาที่เขาได้ยิน พร้อม ๆ ไปกับเรียนรู้รูปแบบและโครงสร้างของภาษา ครั้นเมื่ออายุได้ราว ๑๒ เดือน เขาก็จะสามารถ “บิ” รหัสเป็นชิ้น ๆ (“cracked the code”) ให้กับสมบัติทางภาษาที่เขาได้ครอบครองไว้ไม่น้อยเหล่านั้น เด็กตัวน้อยนี่แหละเตรียมตัวที่จะสร้างคำพูดคำแรกของเขา ตอนนี้เด็กน้อยจะแสดงให้เห็นว่าเขากำลังแปลงสิ่งที่เขาารู้เกี่ยวกับรูปแบบของภาษามาสู่สิ่งที่สื่อความหมายของภาษา

พัฒนาการหลังอายุมากกว่า ๑๒ เดือนแรก เด็กน้อยจะทำการวิเคราะห์ความแตกต่างหลาย ๆ อย่างของเสียงพูดได้ โดยจะพยายามแสดงออกกับทุกมิติของภาษาในเวลาเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการออกเสียง ไวยากรณ์ ความหมาย

เมื่ออายุประมาณ ๓ ขวบ เด็กน้อยของเราก็จะเข้าใจระบบพื้นฐานของภาษารอบตัวได้มากพอสมควร จนเราอดปลื้มไปกับความสามารถในการสื่อสารของเขาไม่ได้

พ่อแม่ที่ละเอียดอ่อนจะปรับและลดความซับซ้อนของภาษาที่สื่อสารกับลูกน้อย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของลูก การปรับเหล่านี้รวมถึงการทำให้ภาษาเข้าใจได้ง่ายขึ้น การใช้คำหรือข้อความซ้ำ ๆ การใช้เสียงในระดับที่สูงขึ้น และการใช้คำถามที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก ฯลฯ แล้วก็ปรับเปลี่ยนไปตามพัฒนาการของเด็ก อย่างเช่น เมื่อเด็กเริ่มโตขึ้นและพัฒนาเข้าสู่วัยอนุบาล พ่อแม่ส่วนใหญ่ก็จะไม่ใช้วิธีพูดซ้ำ ๆ อย่างเดิมอีก พร้อม ๆ ไปด้วยเพิ่มศัพท์ในคลังคำของลูกให้ขยายออกไป นอกจากนี้พ่อแม่ก็จะค่อย ๆ ลดการพูดซ้ำ และเสริมความแข็งแรงของภาษาแตกต่างกันไปในแต่ละช่วงอายุ เช่น ในช่วงวัยเตาะแตะ ก็จะคอยสนับสนุนทักษะทางภาษา แต่ในวัยอนุบาลจะมีการพูดสอดแทรก

แม้ว่าสิ่งสำคัญที่จะต้องคงไว้คือ ต้องไม่ให้การพูดการออกเสียงของเด็กเป็นเรื่องที่ยากจนเกินไป แต่ก็จำเป็นที่จะต้องให้เด็กใช้ความคิดริเริ่มกับภาษา และไม่ควรเป็นการพูดซ้ำมากเกินไป เช่น สั่งถาม ร้องขอ ให้เด็กทำตามที่ผู้ใหญ่ต้องการมาก จนกลายเป็นการกดดันเด็ก ซึ่งนี่จะไม่ใช่วิธีการพัฒนาทางภาษาที่ดี

เราสามารถสังเกตพัฒนาการด้านการรู้หนังสือของเด็กได้โดยผ่านการใช้วัสดุการเรียนรู้ต่าง ๆ หลังจากที่ทารกสามารถจับยึดวัตถุตามต้องการได้ หนังสือภาพ บอร์ดบุ๊คจะกลายเป็นส่วนหนึ่งในการสำรวจตรวจสอบของเขา ทารกในวัยระหว่าง ๘-๑๒ เดือน ที่พ่อแม่อ่านหนังสือให้ฟังเป็นประจำจะรูดหน้าจากการใช้ปากกัดหนังสือไปสู่การเล่นกับปก เพื่อจะได้เปิดพลิกหน้าหนังสือ การควบคุมการจับหนังสือนี้มักจะมาพร้อมกับการทำเสียงพูดเรื่อยเปื่อย ซึ่งสะท้อนถึงการเปล่งเสียงของผู้ใหญ่ในระหว่างการอ่านหนังสือให้เขาฟังนั่นเอง

ขณะที่เด็กยังคงอยู่ในช่วงพัฒนาใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เด็ก ๆ ก็จะเรียนรู้โครงสร้างทางไวยากรณ์ ขยายคำศัพท์ของตัวเอง และเรียนรู้ทักษะเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษา ที่เรียกว่า “**อภิภาษา - metalinguistic**” ซึ่งทักษะนี้ไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ภาษาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสามารถในการคิดเกี่ยวกับภาษา เล่นกับภาษา วิเคราะห์ภาษา พูดคุย และตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบที่ถูกต้อง

“อภิภาษา -Metalinguistic” มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อกระบวนการอ่านเอาความ ซึ่งประกอบด้วยทักษะในด้านต่าง ๆ ๔ ด้านด้วยกัน

๑. **Phonological skills** - ทักษะเกี่ยวกับการออกเสียงที่สอดคล้องกับเนื้อความที่อ่าน
๒. **Lexical skills** - ทักษะเกี่ยวกับความหมายของคำและการใช้คำต่าง ๆ ที่ปรากฏในบทอ่าน
๓. **Syntactic skills** - ทักษะในการใช้ข้อมูลจากประโยคตลอดจนการจัดรูปประโยคตามหลักไวยากรณ์
๔. **Structure of texts** - ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างของเนื้อความที่อ่านหรือการเรียบเรียงความคิดในเนื้อความที่อ่านให้ได้ใจความ

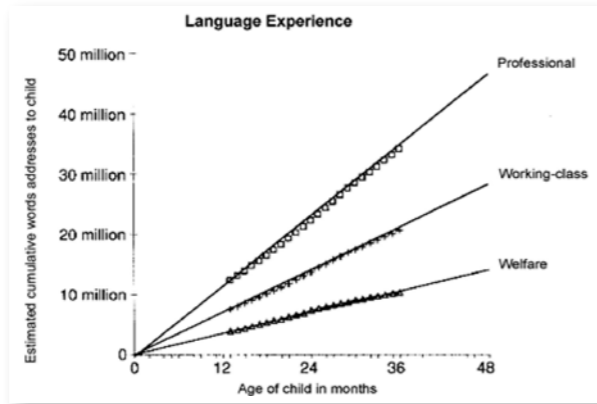
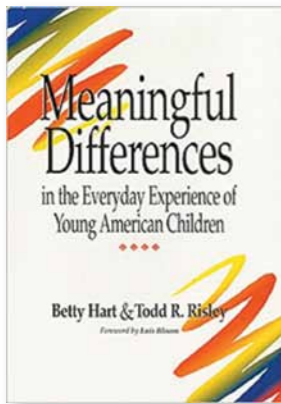

นอกจากนี้ เด็กเล็กก็ยังใช้ภาษาของเขาในการเชื่อมโยงกับกิจกรรมการรู้หนังสือในชีวิตประจำวัน โดยมีพ่อแม่ช่วยส่งเสริมและเสริม เช่น การจัดเรียงเอกสาร จดหมาย เปิดตำรับอาหารเพื่อทำตามสำหรับมือเย็น เปิดดูแผนที่ในการเดินทาง เหล่านี้ล้วนเป็นการเปิดโลกของสิ่งที่เรียกว่าการรู้หนังสือ ด้วยกิจกรรมเช่นนี้ เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้วิธีที่จะ “เชื่อมโยงชีวิตกับการรู้หนังสือ” อย่างเป็นทางการหนึ่งเดียวกัน

ช่องว่าง ๓๐ ล้านคำ ระหว่างเด็กในครอบครัวต่างกัน

เพื่อที่จะพัฒนาคำศัพท์ให้สามารถนำมาใช้งานได้และความรู้เกี่ยวกับแนวคิดรวบยอดที่กว้างขึ้น เด็ก ๆ จำเป็นต้องมีคำศัพท์ที่ป้อนเข้าไปจำนวนมาก เพื่อช่วยให้เขาเข้าใจว่าของสิ่งใดเรียกว่าอะไร รวมถึงของสิ่งนั้นมันใช้กับอะไร อย่างไร

นักการศึกษาอเมริกัน Betty Hart และ Todd Risely (Hart and Risely, 1995) ได้ทำการวิจัยระยะยาว เพื่อศึกษาการพูดคุยของพ่อแม่กับเด็กในครอบครัวที่มาจากระดับที่ต่างกันทางสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งแบ่งครอบครัวเป็นกลุ่มสวัสดิการ, กลุ่มชนชั้นทำงาน, กลุ่มวิชาชีพ และได้ค้นพบถึงความแตกต่างอย่างมากในด้านจำนวนคำที่ได้จากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับล่างได้ยินได้ฟัง เมื่อเปรียบเทียบกับที่ได้ยินได้ฟังคำของเด็กจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลางและระดับที่สูงกว่า

งานวิจัยในเรื่องการพูดคุยของพ่อแม่-ลูกในครอบครัวในรัฐแคนซัสเรื่องนี้ ใช้เวลาดำเนินการร่วมสิบปี ทีมนักวิจัยทำการบันทึกเสียงทุกคำที่พูดที่บ้านระหว่างพ่อแม่กับเด็กใน ๔๒ ครอบครัว วันละ ๑ ชั่วโมง ตลอดช่วงเวลา ๓ ปี โดยมีเด็กวัยตั้งแต่ ๗ เดือน ถึง ๓๖ เดือน จากนั้นก็ใช้เวลาอีก ๖ ปี ในการพิมพ์ เขียนโค้ด และวิเคราะห์จากการถอดเสียงที่มีจำนวน ๓๐,๐๐๐ หน้า

การดำเนินงานวิจัยนี้ ได้ดำเนินการโดยติดตามเด็กกลุ่มเดียวกันนี้ไปจนถึงอายุ ๙ ขวบ

สิ่งที่ค้นพบนั้นชี้ให้เห็นว่า มีความเชื่อมโยงอย่างแน่นแฟ้นระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเด็กกับจำนวนคำที่พ่อแม่ของเด็กพูดกับเด็กตอนอายุ ๓ ขวบ ซึ่งสามารถสรุปข้อค้นพบที่มีนัยสำคัญได้ ๓ ประการ ดังนี้

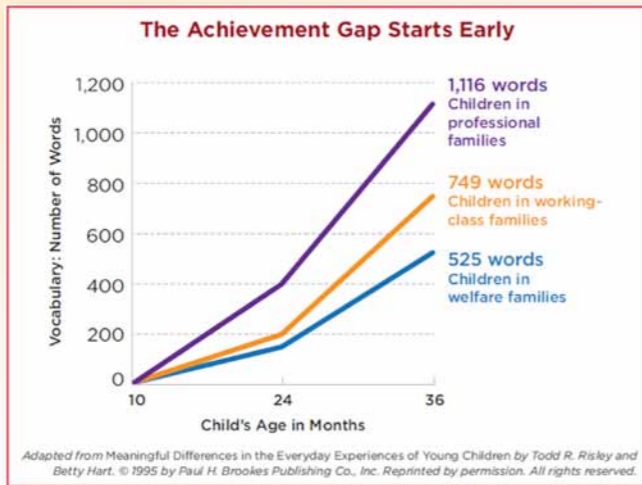
๑. ความเฉลียวฉลาดทางเชาว์ปัญญาหรือไอคิว และความสามารถทางภาษาของเด็ก มีความสัมพันธ์กับจำนวนคำที่พ่อแม่พูดกับลูก
๒. ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของเด็กในช่วงอายุ ๙-๑๐ ขวบ เป็นผลมาจากจำนวนคำของการพูดคุยที่เด็กได้ยินตั้งแต่แรกเกิดจนถึง ๓ ขวบ
๓. พ่อแม่ของเด็กที่มีการศึกษาดีกว่าพูดคุยกับลูกมากกว่าพ่อแม่ของเด็กที่มีการศึกษาน้อยกว่าอย่างมีนัยสำคัญ

โดยทั่วไปแล้วเด็กในครอบครัวที่พ่อแม่เป็นนักวิชาชีพจะได้ยินได้ฟังคำต่าง ๆ มากกว่าเด็กในครอบครัวที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยเฉลี่ย ๑,๕๐๐ คำในแต่ละชั่วโมง (๒,๑๕๓ ต่อ ๖๑๖ คำ ต่อชั่วโมง) และท้ายที่สุดเมื่อถึงวัยเข้าโรงเรียน เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่อุดมไปด้วยภาษามีโอกาสได้ยินคำมากกว่าเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ใช้ถ้อยคำต่าง ๆ ไม่มาก ถึง ๓๐ ล้านคำเลยทีเดียว

นอกจากนั้น เด็กที่มีคลังคำอันรุ่มรวยเหล่านี้ยังมีแนวโน้มได้ยินได้ฟังถ้อยคำที่เน้นย้ำในทางบวก และมีการกระตุ้น มากกว่าที่จะเป็นถ้อยภาษาในทางลบที่ชวนให้ท้อแท้ เพราะสิ่งที่ได้ยินนั้นเป็นคำพูดในทางตำหนิติเตียน วิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้ถูกสะท้อนออกมาในการทดสอบในช่วงวัย ๙-๑๐ ปี

อนึ่ง สิ่งที่ต้องระวังก็คือ เราต้องหลีกเลี่ยงการตั้งสมมุติฐานว่าภาษาหรือระดับการรู้หนังสือของเด็กขึ้นอยู่กับสถานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา และอาชีพของครอบครัว เด็กเข้ามาเรียนด้วยประสบการณ์ที่หลากหลาย เป้าหมายของครูก็คือต้องทำความเข้าใจกับเด็กแต่ละคนในฐานะผู้เรียนที่มีลักษณะจำเพาะเฉพาะราย แล้วก็ทำงานร่วมกับครอบครัวเพื่อส่งเสริมการรู้หนังสือทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

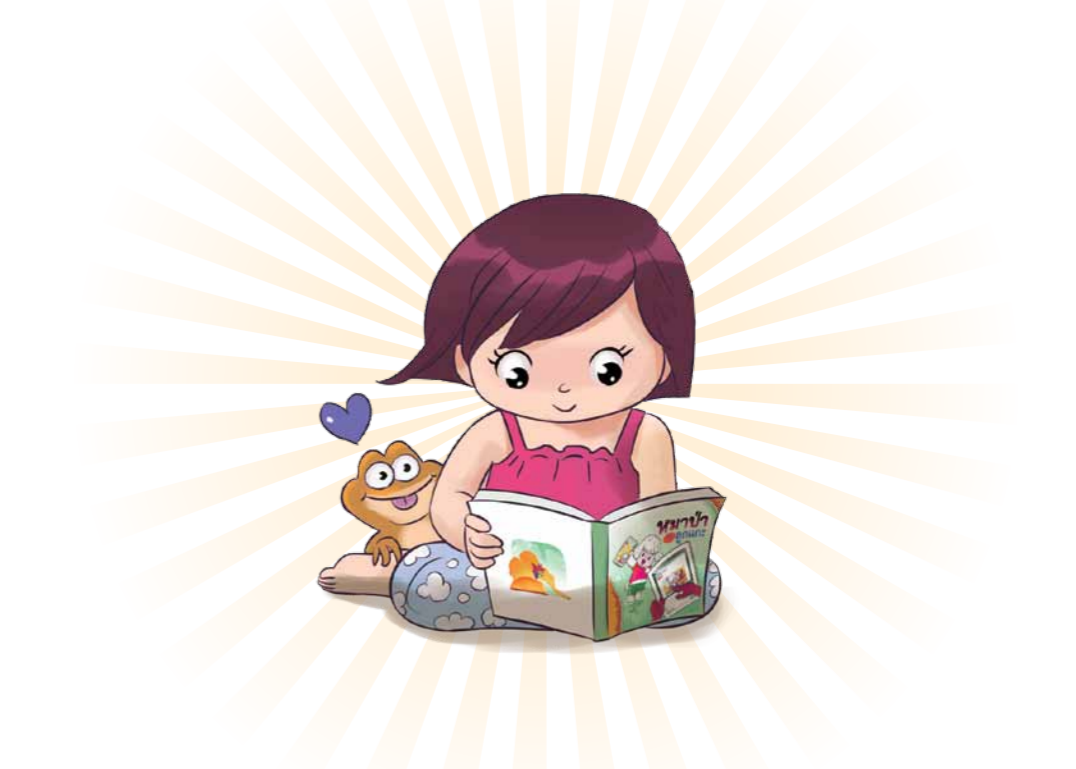

📖 หลักสูตรแกนกลางเกี่ยวกับภาษาพูด

การศึกษาในสหรัฐอเมริกาซึ่งประกอบไปด้วยรัฐต่าง ๆ ถึง ๕๐ รัฐด้วยกัน แต่ก็ได้กำหนดมาตรฐาน ซึ่งเป็นแกนร่วมกัน และให้ความสำคัญต่อบทบาทของภาษาพูดที่มีต่อการพัฒนาภาษาเขียน โดยได้กล่าวไว้ว่า :

การพัฒนาภาษาพูดจะนำหน้ามาก่อนและเป็นรากฐานของการพัฒนาภาษาเขียน กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ภาษาพูดเป็นขั้นแรกและภาษาเขียนใช้ภาษาพูดเป็นพื้นฐานสำหรับการพัฒนา (การรู้หนังสือ) ความสามารถทางภาษาพูดของเด็กเป็นดัชนีที่จะทำนายประสิทธิภาพในการเรียนรู้ที่จะอ่านและเขียนของเด็ก นั่นคือ การฟังและการพูดคำศัพท์ต่าง ๆ ตลอดจนการรอบรู้โครงสร้างและรูปแบบของภาษา จะเป็นตัวบ่งชี้ว่าเด็กคนนั้นจะเป็นคนเก่งหรือไม่

สำหรับเด็กอนุบาลและเด็กประถมศึกษาดอนต้น ความสามารถในการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ไม่ได้พัฒนาไปพร้อมกันหรือก้าวไปด้วยกัน โดยทั่วไปแล้วการรับรู้หรือเข้าใจภาษา จะเกิดขึ้นก่อนการแสดงออกทางภาษาหรือการสื่อสารออกไป นั่นก็คือเด็กต้องเข้าใจคำก่อน เขาจึงจะสามารถพูดหรือเปล่งคำออกมา และใช้คำพูดได้

เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว การส่งเสริมภาษาพูดสำหรับเด็กเล็กจึงเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องตระหนักให้มาก เพราะมันจะเป็นรากฐานของความสำเร็จในชีวิตของเด็กเลยทีเดียว

พัฒนาการด้านการรับรู้หรือเข้าใจภาษา (receptive language)

หมายถึง ความสามารถในการจำและรู้จักความหมายของคำต่าง ๆ ความเข้าใจรับรู้ภาษาที่ผู้อื่นแสดงออกมาจากการได้ยินและจากการมองเห็น

พัฒนาการด้านการแสดงออกทางภาษา (expressive language)

หมายถึง ความสามารถในการแสดงออกทางภาษา ผ่านการได้ยินโดยการพูด ผ่านการมองเห็น เช่น การเขียนตัวอักษรหรือสัญลักษณ์

📖 คลื่นเม็ดแบบง่าย ๆ ในกาจ'ล่งเสจ'ชิมภาษาพูดล่านรับเด็กเล็ก

เมื่อเราได้ประจักษ์ถึงประสิทธิภาพของภาษาพูด ก็น่าที่จะหาวิธีการส่งเสริมภาษาพูดในฐานะที่เป็นภาษาเพื่อสื่อสารแล้วยังเป็นพื้นฐานสู่การอ่านและการเขียนที่ได้ผลเกินคาด

ต่อไปนี้เป็นข้อแนะนำอย่างง่าย ๆ ที่ผู้ใหญ่สามารถทำให้กับเด็กน้อยได้ด้วยความรักและเอาใจใส่

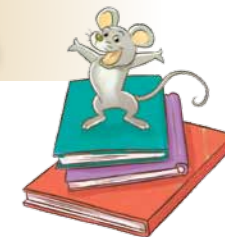
- จัดให้เด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่อุดมไปด้วยภาษา ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน โดยเริ่มได้ตั้งแต่เกิด เราต้องพูดคุยกับลูกน้อยทุกวัน นักวิจัยแนะนำว่า สำหรับการพัฒนาในระดับที่เหมาะสม ทารกและเด็กวัยเตาะแตะควรจะได้ยินถ้อยคำ ๓๐,๐๐๐ คำต่อวัน
- เด็กเรียนรู้ภาษาไม่ใช่แค่จากภาษาที่พ่อแม่พูดกับเขา แต่ยังมีมาจากถ้อยคำน้ำเสียงต่าง ๆ ที่เขาได้ยินอยู่รายรอบด้วย การปฏิสัมพันธ์ในเชิงภาษาศาสตร์นั้นมีผลด้านบวกผนวกเข้าไปต่อพัฒนาการทางภาษาของเด็ก
- แม้ว่าการเปิดรับภาษาเป็นสิ่งจำเป็น แต่การสอนหรือฝึกฝนให้กับเด็กโดยตรงนั้นไม่จำเป็นสำหรับเด็กที่มีพัฒนาการปกติ คุณพ่อคุณแม่อย่า “สอน” เด็กมากเกินไป เพราะเด็กจะค้นพบภาษาด้วยตัวเอง นักภาษาศาสตร์อธิบายว่า เด็กจะเป็น “ผู้ฝึกหัดได้เองโดยธรรมชาติ” (Miller, G. 1977) เด็กจะยึดเอาผู้ที่ดูแลเขานั้นแหละเป็นต้นแบบและทำตาม ทั้งยังเรียนรู้จากทุกการเคลื่อนไหวของผู้ดูแล ซึ่งหมายรวมถึงการสัมผัสวิธีการที่ผู้ใหญ่ใช้ภาษา ทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

แม้จะบอกว่าภาษาพูดเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา หรืออีกนัยหนึ่งการอ่านการเขียนที่มีศัพท์เฉพาะเรียกกันว่า “การรู้หนังสือแรกเริ่ม” (early literacy) แต่ผู้รู้ก็แนะนำว่า ต้องนำเอาการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เข้าไปในช่วงปฐมวัยตอนต้นเลย แล้วกระตุ้นให้เด็กถามคำถามและพูดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน รวมทั้งสร้างสภาพแวดล้อมทางภาษาให้กับลูกน้อยผ่านการอ่านและการเขียน (อย่างเป็นทางการวิถีชีวิตปกติ)

นักปฐมวัยศึกษายืนยันว่า การอ่านหนังสือให้เด็กฟังเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง และเจ้าล่านมาจ'จ'ทำให้มีประโยชน์ใจจนพลอยงั้นไปอีก ด้วยกาจ'อ่าน และ พูดคุยถึงสิ่งที่อ่าน นั้น

อ่านให้ฟัง-พูดคุยสิ่งที่อ่าน สุดยอดของกาจ'เรียนรู้อ่านรับเด็ก

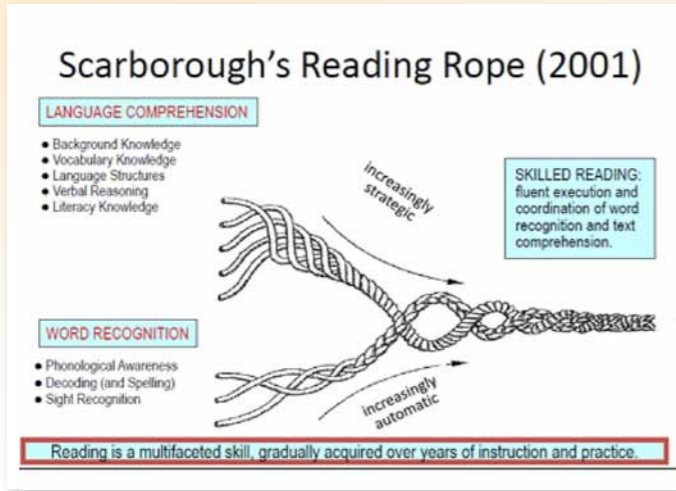
การอ่านหนังสือออกเสียงให้ลูกฟัง ยังไม่พอ ต้องพูดคุยกับลูกเกี่ยวกับสิ่งที่อ่านด้วยจึงจะสมบูรณ์แบบของการอ่าน ซึ่งแบบนี้แหละนักวิชาการเรียกว่า **การอ่านให้ฟังแบบมีปฏิสัมพันธ์ (interactive read-aloud)**

ขยายความได้ว่า การอ่านออกเสียงบวกกับการพูดคุยเกี่ยวกับเนื้อหาจะนำไปสู่คุณภาพชีวิตของเด็กน้อย เนื่องจากการอ่านแบบนี้จะ

๑. ส่งเสริมให้เด็กกลายเป็น ผู้เรียนรู้ที่กระตือรือร้น ในระหว่างการอ่านหนังสือ
๒. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ด้วย การป้อนกลับ ถึงรูปแบบภาษาที่ซับซ้อนมากขึ้น
๓. ทำทลายความรู้และทักษะของเด็กโดยการเพิ่มความซับซ้อนของการสนทนาไปสู่ระดับที่สูงขึ้นไป ด้วยบันได (ความสามารถ) ที่เขาอยากจะเป็นปาย

📖 การอ่านหนังสือให้ฟังแบบมีปฏิสัมพันธ์ ล่าค้ญอย่างไร

“เด็กที่มีทักษะภาษาพูดที่แข็งแรงมักจะมีทักษะการอ่านและการเขียนที่แข็งแรงด้วย ในทางตรงข้าม เด็กที่มีปัญหาด้านภาษาพูดจะมีความเสี่ยงต่อปัญหาด้านการอ่านและการเขียนสูงกว่า” นี่ค้ญข้อยืนยันของ Dr. Hollis Scarborough นักจิตวิทยาผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้หนังสือ ซึ่งได้เผยแพร่แนวคิดนี้อย่างต่อเนื่องมานานปี และได้สร้างโมเดลเกลียวเชือกของทักษะการอ่าน ที่ชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของสมรรถนะทางภาษา กับการตระหนักในองค์ประกอบของคำ การอ่านเป็นทักษะที่เกิดจากทักษะหลายแง่มุม ต้องให้เด็กได้เรียนรู้และฝึกฝนอย่างค่อยเป็นค่อยไปปีแล้วปีเล่า

สิ่งที่งานวิจัยย้ำก็คือ ส่วนที่มีคุณค่าที่สุดของการอ่านหนังสือให้เด็กฟังก็คือ ประสิทธิภาพที่ทำให้เด็ก ๆ ได้โยกย้ายภาษาจากบริบทหนึ่งไปสู่อีกบริบทหนึ่ง ซึ่งจะทำให้เด็กเข้าใจความคิดที่เกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างที่อยู่นอกเหนือจากสิ่งที่อ่านอยู่ตรงหน้าเท่านั้น

การอ่านหนังสือให้ฟังแบบมีปฏิสัมพันธ์นอกจากจะทำให้เด็กได้ศัพท์แสงต่าง ๆ แล้ว ยังได้ความเข้าใจเกี่ยวกับเค้าโครงเรื่อง ตลอดไปจนถึงการพัฒนาความคิดรวบยอด

แน่ละ การอ่านให้ฟังแบบมีปฏิสัมพันธ์ ไม่ได้หมายความว่า อ่านแล้วก็ชวนให้เด็กพูดคุยอะไรก็ได้ หรือพูดอะไรที่ง่าย ๆ เสียเหลือเกินในช่วงการอ่านนั้น ถ้าเป็นเช่นนี้การเสริมการเรียนรู้ก็ไม่ได้ประโยชน์เท่าที่ควร แต่การอ่านและคุยในสิ่งที่อ่านนี้จะต้องเป็นการอ่านอย่างพิถีพิถันระห่มมากสักหน่อย แล้วก็ตั้งใจสนทนาเกี่ยวกับเนื้อหาให้ลึกและกว้างกว่าที่ปรากฏในหน้าหนังสือ

📖 เหนือขึ้นไปจากหน้ากระดาษที่ได้เล่าน

การศึกษาวิจัยถึงศักยภาพของการอ่านให้เด็กฟังแบบมีปฏิสัมพันธ์ ได้ดำเนินการจนได้ผลอย่างชัดเจนมาระยะหนึ่งแล้ว ดังปรากฏในวารสารจิตวิทยาการศึกษา *Educational Psychology*

นักวิจัยได้เผยแพร่ผลการวิจัยไว้ในบทความวิจัยเรื่อง “เหนือขึ้นไปจากหน้ากระดาษ : การอ่านให้ฟังแบบปฏิสัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยก่อนไปโรงเรียน” (“Beyond the pages of a book: Interactive book reading and language development in preschool classrooms.”) Barbara A. Wasik และ Mary A. Bond (2001) นักวิชาการด้านการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยเทมเพิล สหรัฐอเมริกา ได้ดำเนินการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาถึงศักยภาพของการอ่านแบบมีปฏิสัมพันธ์ โดยกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยนี้ประกอบครูและนักเรียนปฐมวัย ๒ กลุ่มหลัก ๆ ซึ่งเรียกตามภาษาวิจัยก็คือกลุ่มทดลอง (treatment group) ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งคือกลุ่มควบคุม (control group)

ในช่วง ๔ สัปดาห์แรกของการดำเนินการวิจัยเชิงทดลองนี้ จะมีคุณครูผู้ที่มีประสบการณ์มาสาธิตเป็นต้นแบบในห้องเรียนของกลุ่มทดลอง (ที่มีหลายกลุ่มย่อยด้วยกัน) ซึ่งจะเป็นการอ่านหนังสือร่วมกันในห้องเรียนกับเด็ก ๆ หรือที่เราเรียกว่าเป็นการอ่านให้ฟังแบบมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก โดยคุณครูผู้เป็นต้นแบบ นอกจากจะสาธิตการอ่านให้ฟังแล้ว ยังทำกิจกรรมที่ขยายจากการอ่านหนังสือด้วย หลังจากนั้นอีก ๑๑ สัปดาห์ต่อมา ครูในกลุ่มทดลองก็จะดำเนินการด้วยตัวเองต่อ

เด็ก ๆ ในโครงการวิจัยนี้ เป็นเด็กอายุ ๔ ขวบ ที่มาจากครอบครัวรายได้น้อยจำนวน ๑๒๑ คน (ร้อยละ ๙๔ เป็นเด็กแอฟริกัน-อเมริกัน) เด็ก ๆ ส่วนหนึ่งได้อยู่ในกลุ่มทดลอง คือได้อ่านหนังสือในกระบวนการของการอ่านหนังสือให้ฟังแบบมีปฏิสัมพันธ์ และได้ทำกิจกรรมที่ขยายจากการอ่านหนังสือ ในขณะที่เด็กอีกส่วนหนึ่งอยู่ในกลุ่มควบคุม

ในกลุ่มควบคุม ครูจะได้รับหนังสือทั้งหมดเหมือนกับที่ครูกลุ่มทดลองได้ และมีการใช้หนังสือเหล่านี้ในห้องเรียนของคุณครูกลุ่มนี้เช่นเดียวกัน แต่ครูกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกอบรมการอ่านให้เด็กฟังแบบมีปฏิสัมพันธ์ หากแต่ดำเนินการไปด้วยตัวครูเอง

หลังจากที่การอ่านในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมดำเนินไปรวม ๑๕ สัปดาห์ ก็มีการประเมินผล (post-test) ผลปรากฏว่าเด็กในชั้นเรียนของกลุ่มทดลองทำคะแนนได้สูงกว่าเด็กในชั้นเรียนของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นการทดสอบคำศัพท์ด้วยมาตรฐาน PPVT ซึ่งเป็นแบบทดสอบมาตรฐานของสหรัฐอเมริกา และความรู้เกี่ยวอันเนื่องมาจากกลุ่มคำศัพท์ต่าง ๆ

นี่คือผลลัพธ์ของการอ่านที่เหนือขึ้นไปจากหน้ากระดาษที่เด็กอ่าน อันหมายถึงการอ่านที่มีปฏิสัมพันธ์ และมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องจากสิ่งที่อ่าน

Peabody Picture Vocabulary Test (PPVT) เป็นเครื่องมือวัดผลหรือแบบทดสอบมาตรฐานที่ใช้กันทั่วไปในสหรัฐอเมริกา ใช้ทดสอบความเข้าใจในการฟังและวัดคำศัพท์ที่ได้ยิน จัดพิมพ์ขึ้นครั้งแรกในปี ๑๙๕๙ ปรับปรุงในปี ๑๙๘๑ (PPVT-R) และปรับปรุงอีกครั้งในปี ๑๙๙๗ (PPVT-III) PPVT-III ออกแบบมาสำหรับเด็กวัยตั้งแต่ ๒-๖ ขวบ ไปจนถึงวัย ๙๐ ปี แบบทดสอบเป็นภาพวาดขาวดำ ผู้ทดสอบบอกคำและผู้รับการทดสอบเลือกภาพที่มีความหมายตรงกับคำ

การอ่านให้ฟังแบบมีปฏิสัมพันธ์นี้ครอบคลุมการอธิบายความหมายของคำศัพท์ เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้ใช้คำจากหนังสือ ถามคำถามปลายเปิด และให้เด็ก ๆ มีโอกาสได้พูดและมีผู้รับฟัง

เด็ก ๆ มาโรงเรียนเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดและให้เหตุผล เกี่ยวกับโลกในสถานการณ์ที่เหมาะสมกับตัวเขา สิ่งที่ได้ฟังจะได้ในโรงเรียนก็คือการคิดและให้เหตุผลในบริบทที่หลากหลาย เพื่อที่จะพัฒนาการใช้ระบบสัญลักษณ์และจัดการกับแนวคิดการสร้างภาพแทน (representations) ของโลกกว้าง

อธิบายได้ง่าย ๆ ดังนี้ “ภาพแทน” คือผลผลิตความหมายของความคิดรวบยอด (concept) ในสมองของเราผ่านภาษา เป็นการเชื่อมโยงระหว่างความคิดและภาษา ซึ่งทำให้เราสามารถอ้างอิงถึงโลกวัตถุจริง ๆ ผู้คน เหตุการณ์ หรือจินตนาการถึงโลกสมมุติ ผู้คน และเหตุการณ์สมมุติได้

จากหนังสือที่อ่านแล้วได้พูดคุยสนทนา ได้ขยายความรู้ความเข้าใจ เชื่อมโยงความคิดกับบริบทต่าง ๆ ที่อยู่เลยจากหน้ากระดาษที่อ่านนั้น ย่อมทำให้เด็กน้อยผู้อ่านหนังสือนั้นได้พัฒนาสติปัญญาให้เติบโตล้ำขึ้น ฟังดูเหมือนจะเป็นเรื่องยาก แต่การเรียนรู้ของคนเราต่างล้วนผ่านกระบวนการเหล่านี้

📖 **นักอ่านปฐมวัย เริ่มจากที่บ้าน**

การจัดกิจกรรมสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยมีการอ่านที่บ้าน จะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดทัศนคติด้านบวกต่อการอ่านหนังสือให้ฟัง เพิ่มความถี่และความสม่ำเสมอในการอ่านระหว่างพ่อแม่-ลูก และกระตุ้นการเติบโตของศัพท์ต่าง ๆ ในคลังคำของเด็ก

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัย ยังมีประสิทธิภาพสูงสุดสำหรับเด็กที่มีความเสี่ยงด้านปัญหาพัฒนาการในการอ่าน รวมถึงเด็กจากครอบครัวรายได้น้อย และโดยเฉพาะเด็กด้อยโอกาส ซึ่งพ่อแม่ต้องการจะดูแลลูก แต่อาจไม่มีหนังสือสำหรับเด็ก ไม่มีเวลา และไม่รู้วิธีการ ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องต้องตระหนักเพื่อหนุนเสริมให้เหมาะสม

หนูน้อยที่มีโอกาสเป็น “**นักอ่านแรกเริ่ม**” (ผู้เริ่มอ่านตั้งแต่ช่วงปฐมวัย) จะได้เปรียบในด้านการเรียนและการอ่านในระยะยาว เพราะรากฐานนี้จะดำรงคงอยู่ไปตลอดชีวิตเลยทีเดียว ในขณะที่คนที่มีปัญหาในการอ่าน (อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง) มักจะล่าช้าและอาจจะตามไม่ทัน และจะยิ่งเปื้อนหนายในการเรียนรู้การอ่าน

มีผลงานวิจัยพบว่า หากเด็กอ่านไม่คล่องเมื่อตอนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ จะมีความน่าจะเป็นถึงร้อยละ ๘๘ ที่เด็กนั้นจะยังคงมีปัญหาในการอ่านไปจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ (Connie Juel, 2006)

เรียกได้ว่าฐานรากไม่ดี ก็ส่งทอดให้ขั้นต่อ ๆ ไปที่จะต่อยอดขึ้นไปมีปัญหาเช่นเดียวกัน

เราเชื่อกันมานานแล้วว่า การอ่านหนังสือออกเสียงดัง ๆ ด้วยกันระหว่างพ่อแม่กับลูก มีบทบาทสำคัญในการทำให้เด็กเล็กเรียนรู้ที่จะอ่าน งานวิจัยไม่เพียงแต่แสดงให้เห็นว่าบทบาทการอ่านด้วยกันนี้ ทำให้ความสามารถในการอ่านของเด็กมีประสิทธิผลเท่านั้น หากยังแสดงให้เห็นถึงระดับความสัมพันธ์ที่เข้มข้นระหว่างคุณพ่อ-คุณแม่ กับคุณลูกซึ่งเกิดขึ้นระหว่างการอ่านด้วยกันอันแสนอบอุ่น

ข้อมูลที่มีอยู่เกี่ยวกับการอ่านออกเสียงให้เด็กฟังซึ่งสนับสนุนโปรแกรมการรู้หนังสือร่วมกันระหว่างวัยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นการอ่านของพ่อแม่-ลูกก่อนวัยเรียนในฐานะที่เป็นวิธีที่มีประสิทธิผลในการเตรียมความพร้อมให้กับเด็กเล็กให้ดีขึ้น

อ่านอย่างไรไม่เป็นทางดาร คือฐานรากของอนาคต

ผลลัพธ์อันน่าพึงพอใจในการเริ่มต้นการสอนอ่าน (อย่างเป็นทางการ) ให้กับเด็ก หรือเมื่อเด็กได้เข้าสู่ระบบโรงเรียนจะเกิดขึ้นแน่นอน หากเด็กคนนั้นมีโอกาสได้สัมผัสประสบการณ์จาก การอ่านให้ฟังจากพ่อแม่ (พร้อมพูดคุยด้วย) สมมุติฐานที่พิสูจน์ได้แน่ ๆ ก็คือสิ่งนี้จะส่งผลต่อ *การเรียนรู้ในด้านรูปแบบของภาษาเขียน หรือภาษาในหนังสือนิทาน* ทั้งโครงสร้างของหลักภาษา และคำศัพท์ต่าง ๆ เช่นคำว่า กาลครั้งหนึ่ง... ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของภาษาเขียนในวรรณกรรมเด็ก เด็กเรียนรู้ภาษาประเภทนี้เมื่อเขาได้ประสบการณ์รับการอ่านให้ฟัง ซึ่งในที่สุดก็จะเกื้อหนุนเนื่องต่อความเข้าใจในการอ่านแบบทบทวนทบทวนนั่นเอง

นอกจากนี้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่มีอยู่ไม่น้อย ยังแสดงให้เห็นว่า ผลที่ได้จากการอ่านหนังสือในช่วงปฐมวัยจะอยู่กับเด็กคนนั้นไม่จำกัดอยู่แค่ช่วงปฐมวัยเท่านั้น มันทำให้การอ่านมีแนวโน้มว่าจะเป็นเรื่องไม่ยากเย็นเป็นยาขมเมื่อเด็กเข้าโรงเรียนและต้องอ่านอย่างเป็นทางการ และทั้งเมื่อเขาต้องอ่านด้วยตัวเอง ผลของการวิเคราะห์เชิงปริมาณทำให้เห็นได้ชัดเจนว่าการอ่านระหว่างพ่อแม่-ลูกก่อนวัยเรียนเป็นการเตรียมความพร้อมที่จำเป็นสำหรับการเริ่มต้นการสอนอ่านในโรงเรียน

เทคนิคสร้างสีสันให้กับการ “อ่านออกเสียงให้ (เด็ก) ฟัง และพูดคุยถึงสิ่งที่อ่าน”

พ่อแม่ส่วนหนึ่งมีคำถามว่า ควรจะเริ่มอ่านหนังสือดัง ๆ ให้ลูกฟังตั้งแต่เมื่อไหร่ดี คำตอบคือ ตั้งแต่วันแรกเกิดได้เลย ทารกน้อยควรจะได้รับโอกาสในการดูแลทางร่างกายตั้งแต่ตัวน้อยนิดไปพร้อม ๆ กับการจัดสรรเวลาไว้ในทุก ๆ วันเพื่อเป็น “**เวลาของการอ่าน**” โดยผู้ใหญ่อ่านออกเสียงให้ทารกน้อยของเราฟัง

ครั้งเมื่อเขาโตขึ้น จากที่ยังแบเบาะก็นั่ง-ยืนได้ โตะทางกายไปพร้อมกับความสามารถในการอ่านเราก็ขยับให้เขาอ่านออกเสียงให้เราฟัง หรือกระตุ้นให้อ่านเองตามลำพัง แล้วก็พูดคุยกับลูกถึงเนื้อหาหลากหลายจากเรื่องที่กำลังอ่าน หาเหตุผลอะไร ทำไม ในแง่มุมนี้-นั้น-โน้น

ไม่ใช่เรื่องฝันไป หากแต่เกิดขึ้นได้จริง ถ้าเราอ่านหนังสือให้เด็กน้อยฟังวันละ ๓ เรื่อง เมื่อถึงเวลาที่จะเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เด็กคนนั้นก็จะได้ยินได้ฟังเรื่องราวจากหนังสือมาแล้วมากกว่า ๖,๐๐๐ เล่ม (Jairrels, 2009) นี่คือข้อสังเกตและคำเชิญชวนของนักการศึกษาผู้เชื่อมั่นในมหัศจรรย์ของหนังสือ และเชื่อว่าพ่อแม่ผู้สร้างเสริมให้ลูกอ่านตั้งแต่เล็ก ๆ จะประจักษ์ในความมหัศจรรย์ด้วยตนเอง

“วัฒนธรรมการอ่าน” เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นได้จากในบ้านของเราเอง

แล้วจะทำอย่างไรได้บ้างล่ะ ลองจินตนาการถึงสถานที่ที่มีบรรยากาศสบาย ๆ ที่จะคุ้ยคู่ออยู่กับหนังสือ หรือแบ่งสัดส่วนในบ้านให้กลายเป็นมุมโปรดเพื่อการอ่าน จัดให้มีการอ่านเป็นกิจวัตรประจำวัน และพูดคุยกันบนโต๊ะอาหารเย็นเกี่ยวกับสิ่งที่สมาชิกในครอบครัวกำลังอ่านกัน ซึ่งหมายรวมถึงสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น นิตยสาร หนังสือพิมพ์ หนังสือเล่มที่เข้ามาในบ้านเป็นประจำ พูดคุยกับลูกเกี่ยวกับเรื่องที่เขาสนใจ วางแผนไปห้องสมุด หาหนังสือที่จะสนับสนุนและขยายสิ่งที่ลูกสนใจได้มากที่สุด ทำให้หนังสือเป็นแหล่งแสวงหาข้อมูลอย่างแรกที่เด็กจะเข้าหา

เมื่อเด็กเริ่มโตจนใกล้จะเข้าชั้นอนุบาล เด็กบางคนจะเริ่มเข้าสู่ “สู่ทางของการอ่าน” เช่น ทำท่าอ่านหนังสือ หรือชี้เบาะชี้เบ้าและอ่านหนังสือภาพของเขา (ทั้งที่สะกดยังไม่ได้สักคำ) เด็กที่ได้รับการปลูกฝังให้อ่านกับพ่อแม่ตั้งแต่ยังเล็ก ๆ ส่วนใหญ่จะทำท่าทำทางอย่างนักอ่านในช่วง ๓-๔ ปี นั่นละ เป็นนิมิตหมายที่ดี

แต่เท่านี้ยังไม่พอนะ ในการอ่าน ‘คำ’ ความท้าทายที่แท้จริงต่อหนูน้อยนักอ่านขั้นเริ่มต้น ไม่ใช่เป็นการจดจำแบบแยกเป็นคำ ๆ แต่จะเป็นการอ่านภายในข้อความที่ต่อเนื่องกันไปในขณะที่เก็บความหมายเอาไว้ในใจ

จากเด็กเผลอ “คำ” จะเป็นคนแฉ่งเรื่องกลการอ่านหนังสือ

เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปแล้วว่า วิธีที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้เด็ก ๆ ของเรากลายเป็นนักอ่านก็คืออ่านหนังสือให้เขาฟัง แล้วพูดคุยกันในเรื่องที่อ่าน เมื่อเด็ก ๆ ได้ฟังเรื่องราวที่เราอ่านออกเสียง เขาก็ได้เรียนรู้คำใหม่ ๆ และเริ่มปะติดปะต่อทำความเข้าใจว่าตัวหนังสือและเสียงเกี่ยวข้องกันอย่างไร เรียกได้ว่าตระหนักในเสียงของภาษา (Phonological awareness) และเรียนรู้ว่าคำต่าง ๆ เกี่ยวข้องกับความคิดอะไร อย่างไร ซึ่งจะพัฒนาไปเป็นความคิดรวบยอดที่เติบโตขยายออกไป (Biemiller & Boote, 2006)

นอกจากนี้ การที่เด็กมีความสามารถในเรื่อง คำ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ สามารถคาดคะเนได้ว่า เขาจะมีความเข้าใจในการอ่านด้วย พูดอีกนัยหนึ่งก็คือ ยิ่งคำศัพท์ของเด็กเพิ่มมากขึ้น ความเข้าใจในการอ่านของเขาก็จะยิ่งแข็งแกร่งขึ้น (Duke & Carlisle, 2011)

เราได้ความกระจ่างอย่างยิ่งแล้วว่า การที่เด็กมีโอกาสดำเนินการอ่าน (ออกเสียง) ให้ฟังตั้งแต่ปฐมวัย มีสหสัมพันธ์กับพัฒนาการทางภาษาที่เพิ่มพูนขึ้น และมีสหสัมพันธ์ระหว่างความแข็งแรงด้านคำศัพท์ของเด็กก่อนวัยเรียน (รู้คำได้มากและเข้าใจความหมาย) กับความสามารถในการเรียนรู้และรักการอ่านในเวลาต่อมา นี่เป็นข้อยืนยันเป็นจากงานวิจัย (Whitehurst & Lonigan, 1998) ซึ่งได้ข้อค้นพบนี้มาหลายปีแล้วและงานวิจัยใหม่ ๆ ก็ยังยืนยันผลเช่นเดียวกันนี้

งานวิจัยที่ตามมาภายหลังยังได้ข้อค้นพบอีกว่า การเพิ่มขึ้นของ “คำ” หรือ “คลังคำ” ของเด็กนั้น ส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดขึ้นเพราะเป็นผลมาจากการสอนโดยตรง แต่เป็นผลมาจากการอ่านหนังสือจำนวนมาก

โดยการเปิดรับนิทานต่าง ๆ และเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้ใหญ่อ่านออกเสียงให้ฟัง และการอ่านด้วยตัวเอง (Krashen, 2004; Hargrave & Senechal, 2000) กล่าวได้ว่า การอ่านหนังสือมีพลังต่อการเรียนรู้ของเด็กเล็กมาก เด็กตัวน้อย ๆ เรียนรู้จากหนังสือก่อนเข้าโรงเรียน

อย่างไรก็ดี ในการการสอน “คำ” ให้แก่เด็ก ต้องไม่ใช่แค่ระบุชื่อหรือในแบบติดป้ายว่านี่เรียกว่าอะไรเป็นคำ ๆ หากแต่ควรจะเป็นการช่วยให้เด็ก ๆ รู้ความหมายของคำและเกิดความเข้าใจได้ว่า คำเหล่านี้ทำหน้าที่แทนอะไร โดยความเข้าใจคำและการเชื่อมโยงคำกับแนวคิดรวบยอดและข้อเท็จจริง เด็กก็จะพัฒนาทักษะซึ่งจะช่วยให้ในการทำความเข้าใจเนื้อความที่อ่าน (Neuman & Dwyer, 2009)

การเติบโตของคำในคลังสมองของเด็ก ที่เรียกว่า “เก่งในเรื่องคำ” นั้นเป็นผลมาจากปริมาณของคำหรือศัพท์แสงต่าง ๆ และความหลากหลายของเนื้อหาที่เด็กอ่าน และในทางกลับกัน ความเข้าใจในการอ่านก็เป็นผลมาจากทั้งความกว้างและความลึกของคำศัพท์ของผู้อ่านนั้น ๆ (Tannenbaum, Torgeson, & Wagner, 2006)

แล้วจะนำไปสู่การสั่งสมและเติบโตของคำศัพท์สำหรับเด็กได้อย่างไร หรืออีกนัยหนึ่ง จะทำให้ได้ประโยชน์คุ้มที่สุดสำหรับการทำให้เด็ก “ได้รับ” ก็ต้องไม่ใช่เพียงแค่อ่านหนังสือให้เด็กฟัง หรือให้เด็กมีโอกาสฟังการอ่านหนังสือดัง ๆ ให้เขาได้ฟังเท่านั้น แต่เด็ก ๆ ยังจำเป็นต้องได้รับการอธิบายเกี่ยวกับคำนั้น ๆ การรวมทั้งสองสิ่งนี้ จึงจะนำไปสู่การเติบโตของคลังคำได้ดีที่สุด

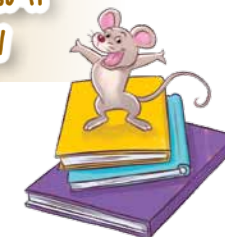
พลังของคำเสมือนเป็นลูกโซ่ นอกจากทำให้เรียนรู้และอ่านหนังสือได้ดีแล้ว ยังมีข้อค้นพบขยายออกไปอีกว่า ยิ่งเด็กรู้จักคำมากเท่าไร ก็ยิ่งไหวรู้สึกลึก (sensitive) ต่อการประกอบคำเข้าด้วยกัน และมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในการเป็นนักอ่านได้เร็วขึ้น เก่งและแกร่งขึ้น

ในท้ายที่สุด ล้อยคำต่าง ๆ ที่เพิ่มพูนขึ้นซึ่งเด็กเล็กได้เรียนรู้ผ่านกาอ่านหนังสือให้ฟังนั้น จะช่วยเพิ่มความสามารถของเขาคือในการอ่านหนังสือด้วยตัวเองในฐานะนักอ่านที่สามารถไม่ต้องพึ่งพาใคร

แล้ววัดกันด้วยความไม่รู้อะไรในใจของหนังสือที่มีอะไรให้ค้นคว้าได้อีกมากต่อมาก

ความตระหนักรู้เรื่องสิ่งพิมพ์สำหรับผู้เริ่มต้น เรื่องที่ทำได้ง่าย ๆ แต่ได้ประโยชน์เกินคุ้ม

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ (print knowledge) ไม่ใช่เรื่องวิชาการ แต่เป็นเรื่องพื้น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านหนังสือ อ่านสิ่งพิมพ์ใด ๆ ก็ตาม

ความรู้เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ประกอบด้วยความเข้าใจเกี่ยวกับตัวอักษร กฎเกณฑ์ของรูปแบบสิ่งพิมพ์ (เช่น ทิศทางจากซ้ายไปขวา) และแนวคิดรวบยอดเกี่ยวกับคำ (คำที่อ่านมีความหมาย เช่นเดียวกับกับคำที่ใช้พูด) ความรู้เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์นี้แหละ เป็นองค์ประกอบสำคัญของพัฒนาการการรู้หนังสือแรกเริ่มของเด็ก (emergent literacy)

📖 การวิจัยว่าด้วยกาฯ/ตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ของเด็กปฐมวัย

เมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง คณะนักวิจัยซึ่งประกอบด้วยนักวิชาการด้านจิตวิทยาพัฒนาการและนักปฐมวัยศึกษา แห่งมหาวิทยาลัยโอไฮโอสเตท ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์ระหว่างที่อ่านหนังสือให้เด็กเล็กฟัง : การศึกษาระยะยาวในด้านผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านการเขียน (Piastra, Justice, McGinty and Kaderavek, 2012) คณะนักวิจัยได้พบสภาพปัญหาว่า ผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่ ครู และพี่เลี้ยงผู้ดูแลเด็ก มักไม่ค่อยจะดึงความสนใจของเด็กไปที่ตัวอักษรในหนังสือขณะที่อ่านหนังสือให้ฟัง และแทบจะไม่มีการพูดแนะนำรูปแบบของสิ่งพิมพ์หรือการถามคำถามที่ชวนให้ติดตามค้นหาคำในหนังสือ

และก่อนหน้านี้ จากการวิจัยก็ได้พบแล้วว่า ผู้ใหญ่สามารถปรับใช้วิธีง่าย ๆ เพื่อเพิ่มความสนใจของเด็กต่อสิ่งพิมพ์ในขณะที่อ่านหนังสือให้เด็กฟัง โดยวิธีง่าย ๆ ด้วยคำพูดและกิริยาท่าทาง การดึงความสนใจของเด็กให้รู้จัก “ความเป็นสิ่งพิมพ์” เรียกว่า “print references” (การอ้างอิงถึงสิ่งพิมพ์) ซึ่งมีทั้งการพูดเกี่ยวกับคำและชี้ไปที่ตัวอักษรที่อยู่ในข้อความ หรือถามคำถาม เช่น “ครูจะอ่านตรงไหนในหน้านี้ดี ?” “หนูรู้จักตัวอักษรตัวนี้ไหม ?” และ “คำนี้อ่านว่า ‘ระวัง’” เป็นต้น

การวิจัยนี้เป็นการประเมินผลระยะยาวโดยใช้การทดลองแบบสุ่มและมีกลุ่มควบคุม แสดงผลของการเพิ่มความสนใจต่อสิ่งพิมพ์ให้กับเด็กวัยอนุบาลในระหว่างที่อ่านหนังสือให้ฟัง

เด็กวัย ๔ ขวบ (จำนวน ๕๕๐ คน) ในชั้นเรียนอนุบาล ๘๕ ห้องเรียน ได้รับการจัดให้มีประสบการณ์การอ่านหนังสือร่วมกันเป็นเวลา ๓๐ สัปดาห์ โดยมีครูเป็นผู้ปฏิบัติการอ่านให้ฟัง เด็ก ๆ ในห้องเรียนของกลุ่มที่เรียกภาษาวิจัยว่ากลุ่มทดลอง จะเป็นกลุ่มที่ได้รับประสบการณ์ในการอ่านหนังสือร่วมกัน ๒ และ ๔ ครั้งต่อสัปดาห์ (กลุ่มทดลองแบ่งเป็นสองกลุ่ม) โดยในระหว่างที่อ่านครูจะบอกและชี้ตัวอักษรในสิ่งพิมพ์ (ใช้วิธีการที่เรียกว่า print references) ส่วนเด็ก ๆ ในกลุ่มควบคุมหรือกลุ่มที่จะนำมาเปรียบเทียบ ได้รับประสบการณ์ในการอ่านหนังสือตามรูปแบบปกติทั่วไปของครู

📖 ผลการวิจัยนำไปสู่กลวิธีกาอ่านที่ให้ผลระยะยาว

ผลการวิจัยในระยะยาวจากการติดตามเด็กต่อมาเป็นเวลา ๒ ปี (จำนวน ๓๕๖,๓๖๖ คน) แสดงให้เห็นว่า การเพิ่มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งพิมพ์หรือ print references มีผลอย่างมีนัยสำคัญ ต่อทักษะการรู้หนังสือขั้นต้น (การอ่านออก การสะกดคำ ความเข้าใจ) ผลการศึกษาชี้ถึงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลระหว่างความรู้เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์กับทักษะการรู้หนังสือในภายหลัง และมีความสัมพันธ์กับการป้องกันปัญหาการอ่านหนังสือไม่ได้ของเด็ก (อ่านไม่ออก อ่านไม่คล่อง)

กล่าวได้ว่า เด็กวัยอนุบาลที่คุณครูใช้วิธี “การอ้างอิงสิ่งพิมพ์” ในระหว่างที่อ่านหนังสือให้ฟังนั้น เมื่อมีการประเมินทักษะการอ่านในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา พบว่าเด็กกลุ่มนี้มีทักษะในการอ่านที่ก้าวหน้ากว่าเด็กที่คุณครูไม่ได้ใช้วิธีการนี้เสริมเติมเข้าไป และแม้ในอีกสองปีหลังจากนั้นก็ยังคงมีทักษะที่สูงมากกว่าเมื่อเทียบกับเด็กที่ครูไม่ได้ใช้วิธีการดังกล่าว

กาอ่านด้วยเทคนิค print references และตัวอย่างกานำไปใช้สำหรับเด็กอนุบาล

ประเด็นต่าง ๆ ของความรู้เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์	ตัวอย่าง print references
๑. องค์ประกอบของสิ่งพิมพ์ <ul style="list-style-type: none"> ● ลำดับหน้า ● ผู้เขียน ผู้วาดภาพ ● องค์ประกอบในหน้ากระดาษ ● ชื่อเรื่อง ● ทิศทางการอ่าน 	รู้จักองค์ประกอบของหนังสือและสิ่งพิมพ์: “ครูจะอ่านหน้านีก่อนแล้วพลิกหน้าถัดไปตรงนี้” “ครูจะเริ่มอ่านจากตรงนี้ แล้วครูก็อ่านไปทางนี้”
๒. ความหมายของสิ่งพิมพ์ <ul style="list-style-type: none"> ● หน้าทีของสิ่งพิมพ์ ● สิ่งพิมพ์กับสิ่งที่อยู่รอบๆ ● ความคิดรวบยอดของการอ่าน 	รู้จักความหมายของตัวอักษรและสิ่งพิมพ์: “ตรงนี้เป็นคำพูดของนกเพนกวิน เขาพูดว่า ขอบคุณครับ” “นี่เป็นกล่องของอาหารเช้า นี่ตรงนี้บอกว่า Corn Flakes (แผ่นข้าวโพดอบแห้ง/เป็นชื่อยี่ห้อสินค้า)”
๓. ตัวอักษร <ul style="list-style-type: none"> ● ลักษณะของตัวอักษร ● ชื่อของตัวอักษร ● ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตัวอักษร 	รู้จักตัวอักษร: “ตรงนี้หนูเห็นตัวอักษรที่เหมือนกับตัวอักษรที่อยู่ในชื่อของหนูไหม?” “อักษรตัวนี้อ่านว่าอะไรเอ่ย?”
๔. คำ <ul style="list-style-type: none"> ● ความหมายของคำ ● คำสั้น และ คำยาว ● ตัวอักษร กับ คำ ● ความคิดรวบยอดของคำในสิ่งพิมพ์ 	รู้จักคำ: “นี่คือตัว K. ตัว K อยู่ในคำว่า kangaroo และ kick” “นี่คือคำว่า the คำนี้มีอยู่ในหนังสือเล่มนี้เยอะมาก หนูลองช่วยครูหาคำนี้ให้หน่อย?” “ช่วยกันชี้ไปที่แต่ละคำที่ครูอ่านนะ เอ้าพร้อมกันรึยัง?”

จาก Print referencing makes a difference in reading skills (2012-08-07)
<http://www.readingworldwide.com/index.php?id=51580>

คณะผู้วิจัยและองค์กรผู้สนับสนุน คือสถาบันศาสตร์แห่งการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการของสหรัฐอเมริกา มีความภาคภูมิใจมากในฐานะที่เป็นการศึกษาวิจัยครั้งแรกที่แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่าง การอ้างอิง สิ่งพิมพ์ กับผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านออกเขียนได้เชิงเหตุและผลลัพธ์ที่เกิดกับเด็กนั้นในภายหลัง

และย้ำว่า “สิ่งที่ดีที่สุดประการหนึ่งเกี่ยวกับพลังของ print references ก็คือเป็นสิ่งที่ง่ายตายมากที่จะนำไปใช้ในระหว่างการอ่านร่วมกันในห้องเรียน” เนื่องจากเพียงแค่ปรับรูปแบบการอ่านตามปกติของครูเพียงเล็กน้อยเท่านั้น แต่ให้ผลอย่างมากในด้านความสามารถในการอ่าน ซึ่งหมายรวมทั้งทักษะการอ่านและความเข้าใจ

ไม่เพียงคุณครูเท่านั้น พ่อแม่ผู้ปกครอง พี่เลี้ยง และนักส่งเสริมการอ่านทั้งหลายก็นำไปใช้ได้ ด้วยการใช้สิ่งของที่เรียกว่า “การอ้างอิงสิ่งพิมพ์” เข้าไปในขณะที่อ่านหนังสือให้เด็กตัวน้อย ๆ ฟัง โดยใช้การอ้างอิงสิ่งพิมพ์เพียงครั้งเดียวในการอ่านแต่ละครั้ง (โดยทั่วไปการอ่านแต่ละครั้งใช้เวลาประมาณ ๑๐ นาที) เท่านั้นเอง!

แต่จะได้รับผลหลายเท่าทวีคูณ ในระยะยาว

เรียบเรียงจาก

“Increasing Young Children’s Contact with Print During Shared Reading: Longitudinal Effects on Literacy Achievement” by Shayne B. Piasta, Laura M. Justice, Anita S. McGinty, Joan N. Kaderavek
Child Development Volume 83, Issue 3 May/June 2012 Pages 810–820
<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1467-8624.2012.01754.x/abstract>
<https://www.sciencedaily.com/releases/2012/04/120417080106.htm>

หนังสืออ่านตามระดับ ขั้นบันไดแห่งการเรียนรู้ของหนูน้อย

เมื่อเด็กปฐมวัยเริ่มจะพัฒนาทักษะการอ่านขั้นพื้นฐานแล้ว สิ่งสำคัญก็คือหนังสือสำหรับเด็กเริ่มอ่านจะต้องเหมาะสมกับขั้นตอนพัฒนาการความสามารถในการอ่านของเขา หนังสืออ่านตามระดับ (leveled books) จะช่วยให้มั่นใจได้ว่านักอ่านแรกเริ่มตัวน้อย ๆ มีโอกาสที่จะสร้างพื้นฐานการอ่านที่มั่นคง และมีความมั่นใจเมื่อหนูน้อยต้องเผชิญกับคำที่ทำหายมากขึ้นในเรื่องราวใหม่ ๆ ที่เขาเปิดรับ ซึ่งจะพาให้เขาก้าวเดินจากหนังสือหัดอ่านไปสู่การสำรวจโลกที่กว้างใหญ่ในหนังสืออีกเกินคณานับ

หนังสืออ่านตามระดับ เปรียบเสมือนขั้นบันไดที่จะนำพาให้เด็กก้าวขึ้นไปทีละขั้น ๆ ทำให้ความก้าวหน้าทางการอ่านเกิดขึ้นทั้งด้านทักษะและความเชื่อมั่น เป็นขั้น ๆ อย่างค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากเด็ก ๆ จะได้รับทักษะการอ่านที่ซับซ้อนมากขึ้นทีละน้อย ๆ

การอ่านก็เช่นเดียวกับการเรียนรู้อื่น ๆ ของเด็กที่เกิดขึ้นเป็นขั้นตอน เมื่อเรียนรู้และชำนาญขั้นตอนหนึ่งแล้วเด็กก็พร้อมที่จะก้าวไปสู่ขั้นต่อไป หนังสืออ่านตามระดับเหล่านี้ขึ้นอยู่กับความสามารถของเด็กในการ “ถอดรหัส” ข้อความที่อ่าน ซึ่งหมายถึงอ่านออกและเข้าใจสิ่งที่อ่าน โดยทั่วไปก็คือเด็กสามารถถอดรหัสคำได้ร้อยละ ๙๐-๙๕ ของคำในหนังสือได้อย่างไม่ยากเย็น นั่นแหละเรียกว่าเป็นระดับของเด็กคนนั้น ๆ

หนังสืออ่านตามระดับ ขั้นบันไดสู่ความก้าวหน้าในการอ่าน

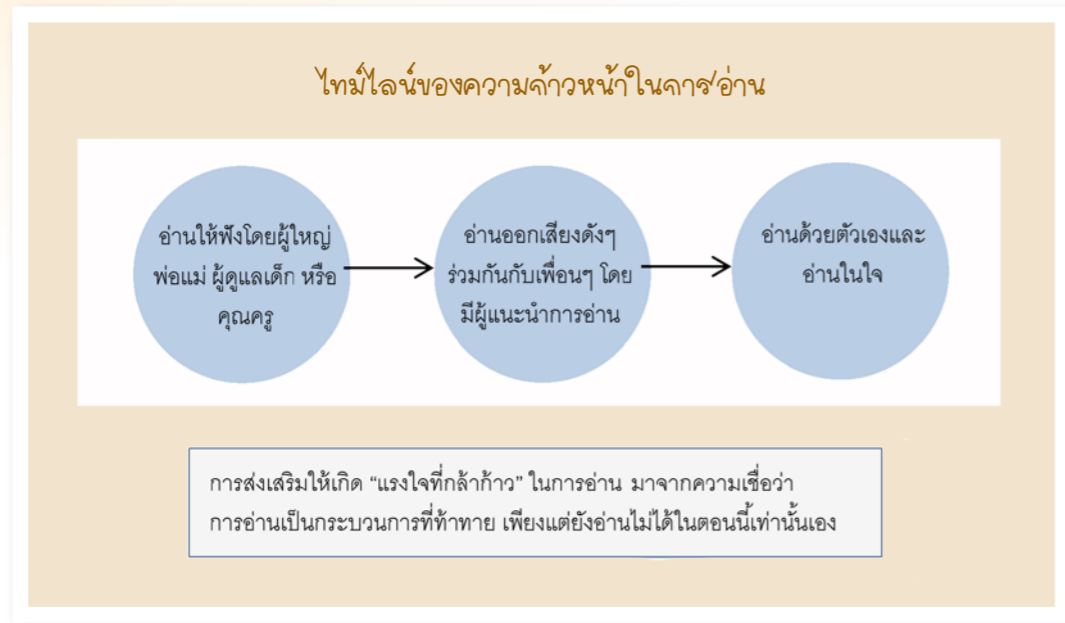
หนังสืออ่านแบบขั้นบันไดนี้มุ่งเป้าหมายไปสู่ความสามารถในการอ่านด้วยตัวเองของเด็กและเน้นการอ่านคล่องให้เพิ่มพูนขึ้น เด็ก ๆ จะได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ ๆ หรือความคิดรวบยอดใหม่ ๆ ไปด้วย ในขณะที่อ่านข้อความในระดับความสามารถหรือขั้นเรียนของเขา ซึ่งหมายความว่าเด็ก ๆ อาจพบคำที่ทำหายบางคำแต่ก็สามารถ “ถอดรหัส” (อ่านได้และเข้าใจความหมาย) ได้ถูกต้องถึงร้อยละ ๙๐

หากข้อความไม่ได้อยู่ในระดับที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของเด็ก เช่น หนูน้อยอ่านหนังสือในระดับที่ยากเกินไป และประสบกับปัญหาในการถอดรหัสมากกว่าหนึ่งคำในทุก ๆ สิบคำ ซึ่งก็หมายความว่าความถูกต้องแม่นยำในการอ่านมีน้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ผลของมันก็คือ เด็กอาจจะมีความมั่นใจที่จะเลิกอ่าน ก็ในเมื่อมีประสบการณ์เชิงบวกในการอ่านลดน้อยลงนี่นา

นักจิตวิทยาคนสำคัญ เลียฟ ไวก็อตสกี ได้ชี้ให้เห็นถึงสถานะที่มีความหมายยิ่งต่อพัฒนาการของเด็ก ด้วยคำว่า “Zone of Proximal Development” หรือ “พื้นที่รอยต่อของพัฒนาการ” เพื่ออธิบายแนวคิดเรื่องพัฒนาการเด็กที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้และสมรรถนะของการรู้คิดของเด็ก (cognitive functioning) ทฤษฎีของเขากล่าวว่า เมื่อเด็กเรียนรู้และเติบโตขึ้น พวกเขาต้องการความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่หรือผู้ที่รู้มากกว่าเพื่อช่วยให้เขาทำในสิ่งที่ยังไม่สามารถทำได้ด้วยตัวเอง ความช่วยเหลือนี้อาจใช้รูปแบบของการทำเป็นแบบอย่าง การพูดชี้แนะ หรือการออกแรงช่วยเหลือ

การอ่านเป็นกิจกรรมที่เด็กเรียนรู้จากผู้ใหญ่ พี่ หรือเพื่อนที่มีความรู้มากกว่า โดยในตอนแรกเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนสองคน ซึ่งเป็นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการช่วยเหลือจากภายนอก และต่อมาจึงมาเป็นส่วนหนึ่งของสติปัญญาของเด็ก ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้ด้วยตัวเองและเกิดจากความรู้ความเข้าใจภายในของเด็กคนนั่นเอง

การสอนอ่านส่วนใหญ่จะผ่านขั้นตอนต่าง ๆ เริ่มจากการอ่านหนังสือให้ฟังโดยผู้ใหญ่และการอ่านตามครู มาเป็นการอ่านออกเสียงพร้อม ๆ กันทั้งชั้น และการอ่านนำโดยเพื่อน จากนั้นก็ไปสู่การอ่านในใจด้วยตัวเอง ด้วยการกระตุ้นให้มี “**แรงใจที่กล้าก้าว**” (growth mindset) ในการอ่าน เด็ก ๆ ก็จะเห็นว่าการอ่านเป็นกระบวนการและเนื้อหาที่ท้าทายมากขึ้น แม้ว่าในตอนแรกเขายังไม่สามารถอ่านได้เท่านั้นเอง

“คุณเกิดมาอย่างไรนั้นไม่สำคัญ... Mindset ต่างหากที่สำคัญ”

ศาสตราจารย์คาร์อล ดเว็ค (Carol S. Dweck) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์แห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด สหรัฐอเมริกา ได้ทำงานวิจัยมากกว่า ๔๐ ปี เพื่อคิดค้นทฤษฎีเรื่อง MINDSET

Mindset คือกลุ่มของความเชื่อหรือวิธีการคิดที่ส่งผลต่อพฤติกรรม มุมมองและทัศนคติ แบ่งเป็น ๒ ประเภท

๑. Growth Mindset (คนที่มีกรอบความคิดแบบเติบโต) เชื่อว่ามนุษย์พัฒนาได้ ความสามารถสร้างได้ด้วยการเรียนรู้ มองว่าปัญหาและอุปสรรคเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ให้ความสำคัญกับความพยายาม เด็กที่มี Growth Mindset จะกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ชอบที่จะเรียนรู้จากปัญหา สนุกเวลาที่เจอโจทย์ยาก ๆ มีความพยายามที่จะหาทางแก้ไขปัญหาอุปสรรค พัฒนาสิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทาย มีความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ มักมีคำถามในเรื่องการเรียนรู้ รวมถึงสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

๒. Fixed Mindset (คนที่มีกรอบความคิดแบบติด) เชื่อว่าความฉลาดของมนุษย์เปลี่ยนแปลงไม่ได้ ไม่สามารถเพิ่มพูนทักษะความสามารถได้ ให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์คุณสมบัติ เช่น ต้องดูฉลาดดูเก่ง เด็กที่มี Fixed Mindset จะไม่ชอบที่จะเรียน เพราะคิดว่าไม่สามารถเปลี่ยนแปลงความฉลาดของตนเองได้ มักจะไม่มี ความพยายาม หลีกเลี่ยงปัญหา และงานที่ท้าทาย เมื่อเจออุปสรรคจะมองว่ามั่นคงคือความล้มเหลว หนีปัญหา เนื่องจากกลัวว่า ถ้าทำไม่ได้แล้วจะดูโง่ ไม่เก่ง เสียภาพลักษณ์

บางส่วนจากหนังสือ **อัจฉริยะหรือพรสวรรค์ ไม่สำคัญ...เท่า GROWTH MINDSET** โดย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ, พ.ศ.๒๕๕๘ (http://leader.innoobec.com/wp-content/uploads/2016/02/Mindset-Book-Final_11JUN2015.compressed.pdf)

📖 หนังสืออ่านตามระดับต้องยึด “หลักพอเหมาะพอดี”

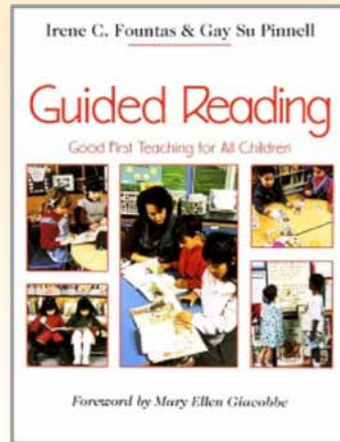
เมื่อเราตระหนักว่าการพัฒนาทักษะการอ่านเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็ก ดังนั้นเราก็ต้องจัดหาหนังสือที่จะนำทางและหนุนเสริมการพัฒนาดังกล่าวให้กับเด็ก หนังสืออ่านตามระดับขึ้นอยู่กับ “หลักพอเหมาะพอดี” ซึ่งเด็กเรียนรู้ที่จะอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดเมื่อเขาสามารถอ่านข้อความที่ไม่ยากเกินไปและไม่ง่ายเกินไป แต่เป็นหนังสือที่มีคำ วลี หรือประโยคซึ่งรวมแล้วเป็นเนื้อความที่ “พอเหมาะพอดี” กับทักษะที่เด็กในแต่ละระดับกำลังเรียนรู้

นักวิชาการได้ประมวลคำอธิบายถึงคุณลักษณะพื้นฐานของหนังสืออ่านตามระดับ ดังนี้

- **หนังสืออ่านระดับเริ่มต้น (Beginning Readers)**
หนังสืออ่านระดับเริ่มต้นเป็นหนังสือสำหรับเด็กเล็กที่เพิ่งจะเริ่มเรียนรู้ที่จะอ่าน ในหนังสือเหล่านี้มีการเชื่อมต่อโดยตรงระหว่างคำและภาพ ซึ่งมักจะมีตัวอักษรอยู่ในหน้าหนึ่งและภาพอยู่ในอีกหน้าหนึ่ง ใจความหลักมีเรื่องเดียวและใช้คำง่าย ๆ พิมพ์ด้วยตัวอักษรขนาดใหญ่โดยมีช่องว่างระหว่างคำ และมีคำอยู่น้อยในแต่ละหน้า หนังสืออ่านระดับเริ่มต้นจะสั้นโดยมีเพียงไม่กี่หน้าเท่านั้น
- **หนังสืออ่านระดับกลาง (Intermediate Readers)**
โดยทั่วไปหนังสืออ่านระดับกลางมักจะมีจำนวนหน้ามากขึ้น มีเรื่องราวที่เป็นตัวหนังสือเพิ่มขึ้นและจะเห็นข้อความอยู่ทั้งสองหน้า ประโยคอาจยาวขึ้นและใช้คำง่าย ๆ ที่เป็นพยางค์เดียวและใช้คำที่ง่ายต่อการจดจำ (เช่น คำที่เล่นกับเสียง คำที่ออกเสียงง่าย ๆ) หรือพยางค์หรือประโยคสั้น ๆ และเริ่มแนะนำให้รู้จักสิ่ง que เด็กได้พบเห็นเสมอ ๆ คำที่ใช้ในชีวิตประจำวันสั้น ๆ เช่น สวัสดี ขอขอบคุณ คำต่อท้าย เช่น ครับ คำ
- **หนังสืออ่านระดับเริ่มสูงขึ้นสูง (More Advanced Readers)**
หนังสืออ่านระดับเริ่มสูงขึ้นสูงจะนำเสนอแนวคิดและคำศัพท์ที่ท้าทายมากขึ้นโดยใช้ประโยคยาวขึ้น ขนาดตัวอักษรจะเล็กลง และเนื้อหาของหนังสือจะยาวขึ้น อาจมีมากกว่าหนึ่งตอน
- **หนังสืออ่านระดับสูง (Advanced Readers)**
หนังสืออ่านระดับสูงมีข้อความมากขึ้นในแต่ละหน้าและภาพน้อยลง โครงเรื่องมีความซับซ้อนมากขึ้นและอาจประกอบด้วยโครงเรื่องย่อย เน้นเกี่ยวกับลักษณะของตัวละครมากขึ้น และมีคำศัพท์ที่ซับซ้อนมากขึ้น หนังสือระดับนี้มีมักจะประกอบด้วยหลายบท และโดยปกติจะใช้เวลาอ่านนานกว่าระดับอื่น ๆ

Grade	Levels
K	A,B,C,
1	B,C,D,E,F,G,H,I
2	H,I,J,K,L,M,
3	L,M,N,O,P
4	O,P,Q,R,S,T
5	S,T,U,V,W
6	V,W,X,Y,Z

หนังสือแนะนำการอ่านตามระดับของเด็ก
ที่เปิดประเด็นเรื่องชั้นบันไดการอ่านอย่างจริงจังในปี ๑๙๙๖

ครูด้านหนังสือสำหรับเด็ก จะออกแบบหนังสืออ่านตามระดับก็ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มความซับซ้อนของเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง สัมพันธ์กับการเติบโตของเด็กและมักเชื่อมโยงกับระดับชั้นเรียน ซึ่งการอิงตามระดับชั้นเรียนเป็นการกำหนดอย่างกว้าง ๆ ทั้งนี้ในข้อเท็จจริงแล้ว ระดับการอ่านของเด็กขึ้นอยู่กับทักษะที่มีอยู่และขึ้นอยู่กับการศึกษาของเด็กแต่ละคน

ตัวอย่างเช่น หนังสืออ่านตามระดับที่ระบุชั้นประถมศึกษาปีที่ ๒ อาจประกอบด้วยคำที่เป็นคำหลายพยางค์ซึ่งต้องการให้นักเรียนรู้จักคำควบ คำกล้ำ การออกเสียงและความหมายต่างกันระหว่างตัว ร และตัว ล หากนักเรียนยังไม่ได้รับการแนะนำให้รู้จักกับทักษะนี้และฝึกฝนคำในกลุ่มนี้ในแบบเรียนมาก่อน เด็ก ๆ ก็อาจจะไม่สามารถออกเสียงได้โดยลำพัง เขาก็จะรู้สึกว่หนังสือนั้นยากเกินไป นั่นก็อาจกล่าวได้ว่าหนังสือนั้นไม่เหมาะกับ “ระดับ” ของเขา

📖 ลู่บทสรุป

แม้ว่าหนังสืออ่านตามระดับส่วนใหญ่ใช้หลักการเทียบกับระดับชั้นเรียน ทว่าสูตรวัดความยากง่ายของหนังสือเหล่านี้ขึ้นอยู่กับค่าเฉลี่ยของจำนวนตัวอักษรในคำ ค่าเฉลี่ยของความยาวของประโยค และจำนวนทั้งหมดของคำในหนังสือ แต่โดยทั่วไปแล้วยังไม่ได้วัดในด้านคุณภาพหรือเนื้อหา ว่ามีความเหมาะสมกับวัยของเด็กมากน้อยเพียงใด

นี่เป็นประเด็นปัญหาสำหรับครูและผู้ปกครองที่อาจจะเลือกหนังสือโดยยึดเอาตามระดับชั้นเรียนของเด็ก แล้วก็เกิดความสับสนและกังวลเมื่อพบว่าหนูน้อยของเราอ่านไม่ค่อยได้ และไม่เข้าใจในสิ่งที่อ่าน

การแก้ปัญหอาจทำได้ด้วยการใช้หนังสือหัดสะกดคำ จัดเป็นหนังสือซ่อมเสริมการอ่าน ซึ่งแตกต่างจากหนังสืออ่านตามระดับ เนื่องจากคำในหนังสือฝึกสะกดจะสัมพันธ์กับทักษะที่นักเรียนได้เรียนรู้มาแล้ว หรือกำลังฝึกอยู่ หนังสือเหล่านี้หรือการอ่านข้อความได้รับการออกแบบมาเพื่ออำนวยความสะดวกให้ผู้อ่านระดับเริ่มต้นอ่านได้ด้วยตัวเอง และจะอ่านได้คล่องโดยเชื่อมโยงตัวอักษร ร้อยละ ๙๐-๑๐๐ ของคำในหนังสือหัดสะกดคำมีความสัมพันธ์กับความต่อเนื่องเป็นลำดับของทักษะ และส่วนใหญ่เป็นคำที่พบบ่อยที่เด็กกำลังเรียนอยู่

ในการเรียนการสอนภาษานั้น การคัดเลือกหนังสือหรือบทอ่านให้เหมาะกับเด็กในแต่ละระดับชั้น จัดว่าเป็นความท้าทายประการหนึ่งของครู หรือสำหรับผู้ปกครองเอง วิธีการคัดเลือกหนังสืออ่านให้สอดคล้องกับระดับความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กจึงเป็นสิ่งสำคัญ ผู้ปกครองต้องให้ความสำคัญ ซึ่งแนะนำสำหรับฝ่ายสร้างสรรค์หนังสืออ่านสำหรับเด็ก ซึ่งหมายถึงผู้เขียนเรื่องและผู้เขียนรูปก็ต้องคำนึงถึง เรียนรู้ถึงธรรมชาติของเด็กและโลกรอบตัวที่แปรเปลี่ยนไปด้วย เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะในการอ่านให้กับเด็ก เพื่อที่ว่า การอ่านนั้นจะเป็นการเปิดประตูโลกกว้างของเขา

ตัวอย่างหนังสือตามระดับของต่างประเทศ

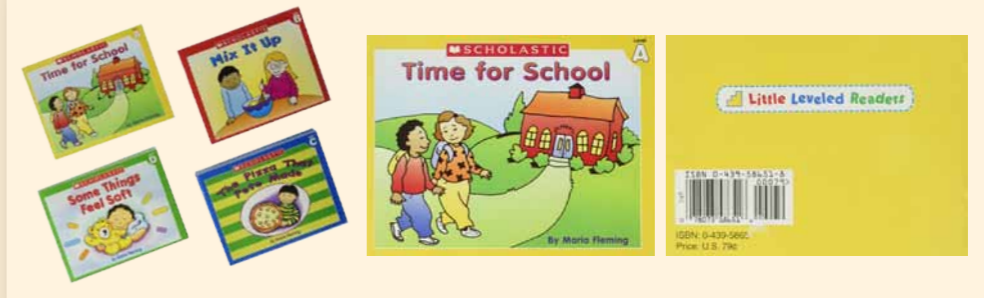

decodable books

decodable text

SCHOLASTIC LEVELED READERS

หนังสืออ่านตามระดับของสำนักพิมพ์ Scholastic ชุด Little Leveled Readers มีทั้งหมด ๔ ระดับ คือระดับ A, B, C, D สำหรับเด็กระดับอายุ ๔-๘ ปี แต่ละระดับประกอบด้วยหนังสือ ๑๕ เล่ม (รวมทั้งหมดมี ๖๐ เล่ม) เป็นหนังสือปกอ่อน ภายในเป็นภาพขาว-ดำ เหมาะสำหรับเด็กที่เริ่มอ่านในชั้นอนุบาล ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และนักเรียนที่ต้องการเสริมทักษะการอ่าน

Level A ลักษณะเด่น คือ ๑ บรรทัดต่อ ๑ หน้า การใช้คำมีตั้งแต่ ๑ ถึง ๖ คำต่อบรรทัด เห็นตัวอักษรได้ง่ายและแบ่งช่องว่างระหว่างคำชัดเจน

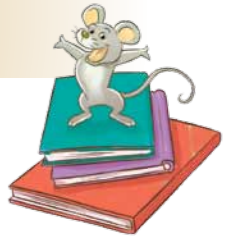
Level B ลักษณะของหนังสือเน้นที่โครงเรื่องง่าย ๆ หรือมีแนวคิดหลักเพียงอย่างเดียวโดยมีความสัมพันธ์กันระหว่างภาพและข้อความ มีตัวอักษร ๑ ถึง ๒ บรรทัดต่อหน้า และมีการใช้เครื่องหมายวรรคตอนหลากหลาย

Level C ลักษณะของหนังสือมีประโยคง่าย ๆ เริ่มแนะนำให้รู้จักอนุประโยค (clauses) ซึ่งมีการแบ่งโดยเครื่องหมายวรรคตอน ข้อความเป็นแบบแผนมากขึ้นและคาดเดาไม่ง่ายเหมือน Levels A และ B

Level D ชื่อเรื่องบนปกใช้ชื่อที่คุ้นเคยแต่แนะนำให้รู้จักกับแนวคิดใหม่ ๆ และมีความเป็นนามธรรมมากขึ้น ภาพสนับสนุนข้อความแต่จำเป็นต้องให้ความสนใจที่ตัวหนังสือมากกว่า ข้อความประกอบด้วยคำที่เป็นคำประสม (compound) และมีหลายพยางค์มากขึ้น และมีการใช้เครื่องหมายวรรคตอนอย่างเต็มรูปแบบ

การอ่านและการเขียนของเด็ก ดัชนีชี้อนาคตเมื่อเป็นวัยรุ่น?

การอ่านและการเขียนเป็นกระบวนการทางภาษาที่มีพัฒนาการอย่างซับซ้อน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการผสมผสานและบูรณาการหลาย ๆ อย่าง ไม่ว่าจะเป็นความเข้าใจ กลวิธี ทักษะ และทัศนคติ กระบวนการอ่านและเขียนจึงพัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ข้างหน้าในฐานะที่เป็นส่วนหนูนำความต้องการที่จะสื่อสารของเด็ก และเปิดรับเพื่อทำความเข้าใจกับประสบการณ์ต่าง ๆ

การอ่านและการเขียนมีความเกี่ยวเนื่องกัน ผู้อ่านต้องสามารถเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนกำลังสื่อสาร โดยผ่านตัวหนังสือ และผู้เขียนต้องแน่ใจได้ว่าสารของตนนั้นชัดเจนและผู้อ่านจะเข้าใจได้

ในการเป็นผู้อ่านและผู้เขียนในขั้นเริ่มต้นของคนเรานั้น จำเป็นต้องเรียนรู้ที่จะใช้แหล่งข้อมูลหลาย ๆ อย่าง ซึ่งมีทั้งความจำ ประสบการณ์ ภาพ และความรู้ทางภาษา (การเชื่อมโยงระหว่างเสียงกับสัญลักษณ์) ฟัง - พูด - อ่าน - เขียน เป็นกระบวนการทางภาษาที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน ทั้ง ๔ ประการจะเสริมแรงซึ่งกันและกันและเริ่มแสดงผลเมื่อเด็กเล็กเข้าสู่โลกของสื่อสิ่งพิมพ์ นักอ่านที่ประสบความสำเร็จจะนำเอาประสบการณ์ที่ผ่านมาและความรู้ทั้งด้านภาษาและแนวคิดรวบยอดมาประกอบกันในการอ่าน

การอ่าน - การเขียน เอื้อประโยชน์แก่กันและกัน

ทักษะการอ่านที่จำเพาะให้เด็กมีความสามารถในขั้นแรกเริ่ม ได้แก่ การบอกชื่อตัวอักษร ความสัมพันธ์ระหว่างตัวอักษรกับเสียง การแยกแยะหน่วยเสียง (ความสามารถในการแยกคำเป็นองค์ประกอบของเสียงของคำนั้น) เป็นพื้นฐานที่เด็กจะต้องเรียนรู้ ก่อนขยายสู่ความสามารถในขั้นต่อไป

ดังที่ทราบจากผลการศึกษาวิจัยมาแล้วว่าการรู้จักคำหรือศัพท์ต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ที่จะอ่านอย่างสัมฤทธิ์ผล ซึ่งการรู้คำหรือรู้ศัพท์ที่จะเกิดประโยชน์โน้มน้าวจิตใจได้นั้นจะต้องมีพื้นฐานของการรู้หนังสือด้านอื่น ๆ เพิ่มเติมด้วย อย่างเช่น ในการอ่านนั้นเด็กจะต้องเข้าใจลักษณะของ “**ภาษาในแต่ละบริบท**” ซึ่งก็หมายความว่า ภาษาที่เขาพบเห็นในหนังสือนั้นเขาสามารถโยงไปสู่ความคิดหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในเวลาหรือสถานที่อื่น ๆ (Duke & Carlisle, 2011)

หนู ๆ จะต้องเข้าใจด้วยว่าหนังสือ มีความหมายและรูปภาพในหนังสือภาพช่วยอธิบายความหมายให้ชัดเจน นอกจากนี้เด็กก็ยังเรียนรู้ด้วยว่าหนังสือเป็นแหล่งของความเพลิดเพลินและข้อมูล ซึ่งจะสร้างแรงจูงใจให้เด็กพยายามเพื่อที่จะเข้าใจตัวอักษรและเสียง การปลูกฝังความรักในการอ่านตั้งแต่ปฐมวัยจะทำให้เด็กคนนั้นผูกพันกับหนังสือ และย่อมส่งผลในทางด้านบวกในระยะยาวของชีวิตอย่างไม่มีข้อสงสัย

เด็กตัวเล็ก ๆ สามารถสื่อความคิดของเขาและแสดงปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นด้วยการสื่อสารทางภาษา (ซึ่งนี้เรียกว่าการรู้หนังสือ) หมายความว่าอย่างไร

ครูผู้เชี่ยวชาญด้านการรู้หนังสือและพัฒนาการของเด็กปฐมวัย อธิบายว่า “**การรู้หนังสือ**” เกิดขึ้นเมื่อเด็กเริ่มขีดเขียน วาดรูปหรือบรรยายภาพ และสร้างเรื่อง แสดง หรือเล่าเรื่องซ้ำ นี่แหละที่เรียกว่าการรู้หนังสือของเด็กได้ก่อตัวขึ้นแล้ว (Dyson A., 1992) ในช่วงเวลาเหล่านี้แหละที่เด็กได้รับการโอบอุ้มให้เข้าไปให้มีส่วนร่วมในพฤติกรรมกรู้หนังสือซึ่งเป็นส่วนที่สำคัญของกระบวนการพัฒนาทางภาษาที่จะเติบโตอย่างประมาณไม่ได้

พฤติกรรมกรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัย หมายถึง การกระทำที่แสดงออกเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กปฐมวัยกับหนังสือ หรือการปฏิสัมพันธ์กับการอ่านและการเขียนที่เกิดขึ้นด้วยความพึงพอใจ ความสนใจของเด็ก แม้ว่าเด็กปฐมวัยจะยังไม่สามารถอ่านและเขียนได้ พฤติกรรมกรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัยมีรายการพฤติกรรมที่แสดงออกดังนี้

- อ่านหนังสือนิทานแล้วแสดงคำพูดข้อความในหนังสือด้วยภาษาของตน
- อ่านข้อความที่มีตัวอักษรและคำที่เห็นอยู่เป็นประจำ / บอกคำที่มีตัวอักษรคล้ายคลึงกัน
- บอกชื่อสิ่งของหรือตัวละครจากหนังสือนิทาน
- พูดคำศัพท์จากหนังสือนิทานเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของตนเอง
- ตั้งคำถาม หรือแสดงความคิดเห็นต่อเรื่องที่ฟัง
- ชี้บอกชื่อพยัญชนะหรือตัวเลขจากหนังสือนิทาน
- บอกชื่อเรื่องหรือชื่อผู้แต่งของหนังสือนิทานที่อ่าน
- เปิดหนังสือจากหน้าไปหลัง
- ใช้สายตาในการอ่านจากซ้ายไปขวา
- เขียนตัวขีดเขียน (Scribbles) / เขียนตัวพยัญชนะ หรือตัวเลข / สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเขียน
- วาดภาพเรื่องราวจากหนังสือนิทาน / วาดภาพเพื่อสื่อสารความคิด
- บอกให้ครูเขียนให้
- เขียนทับ / คัดลอกคำศัพท์ / เขียนคำศัพท์จากหนังสือนิทาน
- เขียนจากซ้ายไปขวา

จาก อัญชลี ไสยวรรณ บทความ “พฤติกรรมกรู้หนังสือขั้นต้นของเด็กปฐมวัย”, ๒๕๕๙
km.ctepnru.com/wp-content/uploads/2016/01/cte.pdf

📖 **นักอ่านปฐมวัยเจ็บป่วยช้ไปได้ตลอดชีวิต**

แม้แต่เด็กเล็ก ๆ ก็เรียนรู้ที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อสิ่งพิมพ์ ซึ่งจะว่าไปแล้วก็มีความซับซ้อนอยู่ แต่ไม่ใช่เรื่องยากหากเด็กได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีหนังสือหนังสือหาและการมีปฏิสัมพันธ์เกี่ยวกับสิ่งนั้น นั่นก็คือ ได้สังเกตเห็นสื่อสิ่งพิมพ์รอบ ๆ ตัวในชีวิตประจำวัน เห็นผู้ใหญ่อ่านและได้เปิดอ่านด้วยเสียงดัง ๆ ให้เขาฟัง ได้พูดคุยกับผู้ใหญ่เกี่ยวกับเรื่องที่อยู่ในหนังสือหรือตัวหนังสือบนข้าวของเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน (เช่น ตัวหนังสือที่ติดอยู่บนเครื่องใช้ในครัว ผลิตภัณฑ์อาหาร เครื่องใช้ไฟฟ้า ฯลฯ) ได้ฟังและพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวที่ผู้ใหญ่อ่านให้เขาฟังจากหนังสือนิทานเล่มโปรด เล่นกับภาษาผ่านคำปริศนา คำคล้องจอง เสียงที่มีสัมผัส เพลง และอื่น ๆ

และเมื่อมีส่วนร่วมกับการพิมพ์ เด็กเล็กไม่เพียงแต่เรียนรู้เกี่ยวกับภาษาเขียนและวิธีที่ภาษาสื่อสารกับเราเท่านั้น แต่เด็กยังได้เรียนรู้เกี่ยวกับโลกกว้างและสิ่งที่ดำเนินอยู่ในชีวิตเป็นกิจวัตร ความรู้เกี่ยวกับความคิดรวบยอดที่เขาได้รับและความรู้ที่เป็นการปูพื้นฐานที่เด็กน้อยสร้างขึ้นนั้นจะเป็นสิ่งที่ค่อย ๆ สั่งสม และนั่นมันจะเป็นสมบัติที่ล้ำค่า

แต่น่าเสียดาย จากการวิจัยสำรวจในสหรัฐอเมริกา พบว่าผู้ปกครองของเด็กอายุต่ำกว่า ๓ ขวบ ที่อ่านหนังสือให้ลูกฟังทุกวันมีไม่ถึงร้อยละ ๕๐ (Bernstein, 2010) และมีเด็กส่วนหนึ่งซึ่งมีสัดส่วนไม่น้อยไม่ได้รับการอ่านให้จากพ่อแม่เลย จึงเป็นเรื่องที่ยากเย็นแสนเข็ญที่วันหนึ่งเขาต้องหัดอ่านหนังสือและต้องใช้ความพยายามมากเพื่อหัดอ่านคำออก

ทำไมการรู้หนังสือแรกเริ่มจึงสำคัญนัก?

มีงานศึกษาวิจัยจำนวนมาก ชี้ให้เห็นผลลัพธ์ของการรู้หนังสือแรกเริ่มของเด็กเป็น ๒ แนวทางหลัก ๆ ดังนี้ (Justine, 2005)

ประการแรก ความแตกต่างของเด็กแต่ละคนในด้านทักษะการรู้หนังสือแรกเริ่มเป็นสิ่งที่มีความหมายและเป็นตัวทำนาย หมายความว่าความแตกต่างในช่วงปฐมวัยจะส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อความสำเร็จ (หรือไม่สำเร็จ) ทางกาอ่านของเด็กในระยะยาว

ประการที่สอง ความยากลำบากในการอ่านหรือเรียนรู้หนังสือเมื่อเข้าโรงเรียน มีแนวโน้มที่ชัดเจนว่า การป้องกัน จะทำให้เด็กฝ่าฟันไปได้ง่ายกว่าเด็กที่ต้องมาเรียนรู้โดยการฟื้นฟูแก้ไขซึ่งก็หมายความว่า ถ้าหากเด็กมีโอกาสรู้หนังสือเริ่มแรก การเรียนรู้ที่จะอ่านอย่างเป็นทางการของเขาก็จะสะดวกดายกว่าเด็กที่ไม่ได้มีโอกาสได้รับความเอาใจใส่จากพ่อแม่ผู้ปกครอง (ในเรื่องของการรู้หนังสือแรกเริ่ม) มาก่อน และนี่บ่งชี้ได้เลยว่า ถ้าเด็กคนใดแสดงให้เห็นถึงความล่าช้าในการอ่านในช่วงประถมศึกษา ก็มีแนวโน้มว่าความล่าช้านั้นจะยังคงอยู่ ทั้งยังจะจำกัดความสำเร็จทางการศึกษาโดยรวมของเขอีกด้วย

📖 **สร้างสิ่งแวดล้อมที่อุดมด้วยหนังสือ**

ตามที่โครงการส่งเสริมการอ่านสำหรับแม่และเด็กของสมาคมกุมารแพทย์อเมริกัน ได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านสำหรับเด็กปฐมวัยไว้ว่า “กุมารแพทย์เข้าใจดีว่าประสบการณ์จะทำให้เกิดพัฒนาการเชื่อมต่อของใยสมอง (synaptic development) โดยมีเหตุผลทางชีวภาพสำหรับความพยายามที่จะเพิ่มสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย” นอกจากนี้ ถ้าหน้าต่างแห่งโอกาสที่ระบบประสาทสมองที่จำเป็นเกี่ยวกับการรับรู้ทางเสียง ความสนใจ และภาษากำลังพัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วง ๕ ปีแรกของชีวิต นักการศึกษาควรจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องเร่งด่วน เพราะประสบการณ์กับหนังสือและการอ่านออกเสียงให้ฟังทำให้ระบบเหล่านี้แข็งแรง การกระตุ้นเช่นนี้จะได้ประโยชน์ยืนนานไปจนเติบโตใหญ่

เด็กที่รู้จักสื่อสิ่งพิมพ์ผ่านการพบเห็นและปฏิสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ จะทำให้เด็กสามารถ :

- ใช้ความรู้ของวิธีการที่หนังสือมีการจัดโครงสร้างขึ้น เพื่อคาดเดาเหตุการณ์และผลลัพธ์ที่เป็นไปได้
- รู้ว่าประโยคทำงานอย่างไร คือรู้การเรียงคำเป็นประโยคมีวิธีการอย่างไร หรือในภาษาอังกฤษก็จะมีอักษรตัวใหญ่เริ่มต้นประโยคและจบลงด้วยจุดฟูลสตอป เป็นต้น
- ใช้ความเข้าใจของตนเองในด้านวากยสัมพันธ์หรือโครงสร้างประโยค และความหมายเพื่อคาดเดารูปแบบประโยคและคำ
- ใช้ความรู้ของตนเองในด้านตัวอักษรและเสียงเพื่อออกเสียงคำต่าง ๆ
- ทำความเข้าใจโดยการเชื่อมโยงเชิงเหตุผล เอกภาพของความหมาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับประสบการณ์และความสนใจของเด็ก
- ใช้ภาพเพื่อสนับสนุนหรือขยายข้อความ

📖 เด็กที่อ่านไม่ได้เมื่ออยู่ชั้น ป.๓ มีแนวโน้มว่าจะเรียนไม่จบ ม.ปลาย

รายงานการสำรวจ Kids Count ซึ่งเป็นการประเมินสถานการณ์ความเป็นอยู่ของเด็กทั่วประเทศของสหรัฐอเมริกา เมื่อปี ๒๐๑๐ โดยใช้ดัชนีชี้วัด ๑๖ ประการ และสรุปออกมาเป็น ๔ หัวข้อ คือความเป็นอยู่ทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สุขภาพ และครอบครัวและชุมชน จัดทำเป็นรายปี โดยมูลนิธิ Annie E. Casey ทำให้เกิดเอกสารรายงานที่เตือนให้ตระหนักถึงปัญหาการอ่าน หากเกิดขึ้นปัญหาในชั้นประถมจะส่งผลกระทบต่อปัญหาการเรียนในชั้นมัธยม !

ในรายงานการวิจัยฉบับนั้นได้ย้ำว่า “ทักษะการอ่านของเด็กเมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ สามารถเป็นเกณฑ์วัดความสำเร็จหรือล้มเหลว ในการพัฒนาการเรียนของเด็กในระดับที่สูงขึ้นไปได้” ซึ่งเป็นการยืนยันผลการวิจัยของนักการศึกษาแห่งมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด (Snow, C., 1998) ที่ได้ระบุผลไว้ก่อนหน้านี้ว่า “ความสำเร็จทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สามารถทำนายได้อย่างแม่นยำอย่างสมเหตุสมผล จากทักษะการอ่านตอนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ของนักเรียนคนนั้น กล่าวคือ คนที่มีทักษะการอ่านต่ำกว่ามาตรฐาน เมื่อจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ มีแนวโน้มว่าจะเรียนไม่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย”

และส่วนใหญ่ของเด็กที่ทดสอบไม่ผ่านเกณฑ์การอ่านเมื่อเด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เป็นเด็กจากครอบครัวและชุมชนที่ยากจน ทำให้เด็กในกลุ่มนี้ขาดแคลนทั้งด้านทรัพยากรและโอกาสที่เอื้อต่อการพัฒนาสุขภาพ ภาษา สติปัญญา สังคม อารมณ์ และพฤติกรรม เด็กในครอบครัวที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจมักมีปัญหาด้านสุขภาพ มากกว่าเด็กในครอบครัวที่มีสถานะดีกว่า และปัญหาสุขภาพดังกล่าวเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้

ส่วนปฏิสัมพันธ์แรกเริ่มในช่วงปฐมวัยที่จะส่งเสริมการพัฒนาทางด้านภาษาก็ไม่ต้องพูดถึง โอกาสที่จะได้ฟังการอ่านหนังสือจากพ่อแม่และพูดคุยกับลูกถึงเรื่องที่อ่านนั้น ย่อมเกิดได้ยากเต็มที เรียกว่าการเข้าถึงหนังสือ และการอ่านหนังสือให้ฟัง เป็นอุบัติเหตุที่แทบจะไม่ได้เกิดขึ้นในบ้านของเด็กเหล่านี้เลย !

เหตุผลสำคัญที่ระบุว่า ความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ เป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญ ก็เนื่องจากการสอนการอ่านจะเกิดขึ้นในช่วงสามปีแรก และหลังจากนั้นเด็กก็ไม่ได้เรียนการอ่านมากนัก แต่เด็กจะต้องใช้ทักษะการอ่านเพื่อที่จะเรียนรู้ในวิชาอื่น ๆ ในแง่นี้ถ้าเด็กไม่ประสบความสำเร็จในระดับประถมศึกษาปีที่ ๓ ก็จะประสบความสำเร็จยากมากขึ้นไปอีก

กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือในระหว่างชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เด็กจะเปลี่ยนจากการเรียนรู้เพื่อจะอ่าน มาเป็นการอ่านเพื่อจะเรียนรู้ ดังนั้นการเข้าไปสอนเสริมการอ่านที่ถูกดำเนินการมาก่อนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ จึงมีประสิทธิผลมากกว่าการเข้าไปเสริมในภายหลัง

ข้อมูลนี้ได้มาจากการสำรวจเด็กและเยาวชนทั่วประเทศในระยะยาวของสำนักงานสถิติแรงงานของสหรัฐอเมริกา โดยทำการศึกษาถึงคะแนนการอ่านและอัตราการสำเร็จการศึกษาในภายหลังของนักเรียน ๓,๙๗๕ ราย ที่เกิดในระหว่างปี ๑๙๗๙-๑๙๘๙ พบว่าร้อยละ ๑๖ ของนักเรียนทั้งหมดที่เรียนไม่จบชั้นมัธยมปลายเป็นนักเรียนที่มีปัญหาการอ่านในชั้นประถมศึกษาตอนต้น (คะแนนการอ่านต่ำกว่าระดับมาตรฐาน) สูงถึงร้อยละ ๘๘ ของผู้ที่เรียนไม่จบชั้นมัธยมปลาย หมายความว่าทักษะการอ่านต่ำเป็นตัวทำนายที่แจ่มชัดกว่าภาวะความยากจน ซึ่งมีผลอยู่ที่ ร้อยละ ๗๐ ของนักเรียนที่ไม่เรียนไม่จบชั้นมัธยมศึกษา

ที่จริงแล้ว มีอยู่ร้อยละ ๘๙ ของเด็กที่ยากจน ที่อ่านคล่องตามเกณฑ์ตอนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ และเรียนจบชั้นมัธยมปลายตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งไม่มีข้อแตกต่างทางสถิติกับนักเรียนที่ไม่ยากจน แต่มีปัญหาการอ่านต่ำกว่ามาตรฐานตอนชั้นประถมศึกษา

ในทางตรงข้าม มากกว่า ๑ ใน ๔ ของเด็กที่ยากจนและมีความสามารถในการอ่านต่ำกว่ามาตรฐานเรียนไม่จบ เปรียบเทียบกับที่มีเพียงร้อยละ ๒ ของเด็กที่อ่านเก่ง (ตามเกณฑ์) จากพื้นฐานครอบครัวที่ฐานะร่ำรวยกว่า

แล้วจะทำอย่างไร เพื่อลูกหลานของเรา

วิธีที่ดีที่สุดที่จะป้องกันความล้มเหลวในการสร้างสมรรถนะการอ่านให้กับเด็ก ก็คือจะต้องร่วมมือกันทุกภาคส่วน ทั้งครอบครัว โรงเรียน และชุมชน เมื่อทุกภาคส่วนทำงานร่วมกันเพื่อแวดล้อมเด็ก ด้วยประสบการณ์การรู้หนังสือที่มีความหมาย และติดตามดูแลความก้าวหน้าของเด็กอย่างใกล้ชิด

เด็ก ๆ ก็มีแนวโน้มที่จะผ่านจุดพลิกผันในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓ ในฐานะเด็กที่ไม่มีปัญหาด้านการอ่าน ซึ่งมีความหมายต่อเนื่องไปถึงความสำเร็จในระดับสูงยิ่งขึ้นกระทั่งสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

เท่ากับว่า การรู้หนังสือแล้วแต่ยังไม่พร้อม (early literacy) คือของขวัญที่ได้จากคนหนึ่ง ๆ จะเก็บเกี่ยวดอกผลได้ในระยะยาว ไม่ใช่แค่เป็นสะพานให้เด็กก้าวผ่านการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาเท่านั้น ยังหนุนต่องานให้เรียนผ่านระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไปได้ และนั่นย่อมหมายถึงโอกาสที่จะเจริญเติบโตทางสติปัญญาไปได้กว้างและไกลยิ่ง ๆ ขึ้นไป

บทรูปร่างกลม

Bennett-Armistead, S., Duke, N., & Moses, A. (2005). *Literacy and the Youngest Learner: Best Practices for Educators of Children from Birth to 5*. New York, NY: Scholastic.

Bernstein, H. (2010). "The Importance of Reading to Your Child." *A Parent's Life*. Harvard School of Medicine/intelihealth. Retrieved from <http://www.intelihealth.com/ih/ihtih/WsihW000/35320/35325/375887.html?d=dmthmsConte>

Biemiller, A., & Boote, C. (2006). "An Effective Method for Building Meaning Vocabulary in Primary Grades". *Journal of Educational Psychology*, 98(1), 44–62.

Bloodgood, J. (1999). "What's in a Name? Children's Name Writing and Literacy Acquisition." *Reading Research Quarterly*, 34, 342–367.

Bowman, B., Donovan, S., Burns, S. (2000). *Eager to Learn: Educating Our Preschoolers*. Washington, DC: National Academy Press.

Campbell, F., Ramey, C., Pungello, E., Sparling, J., & Miller-Johnson, S. (2002). "Early Childhood Education: Young adult outcomes from the Abecedarian project." *Applied Developmental Science*, 6, 42–57.

Clay, M. (2005). *Literacy Lessons: Designed for Individuals*. Portsmouth, NH: Heinemann.

De Temple, J., & Snow, C.E. (2003). *Learning Words from Books*. in Van Kleeck, A., Stahl, S., & Bauer, E. (eds.), *On Reading Books to Children: Teachers and Parents*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.

Dickinson, D., McCabe, A., & Essex, M. (2006). *Cognitive and Linguistic Building Blocks of Early Literacy*. in Dickinson, D., & Neuman, S., (eds.). *Handbook of Early Literacy Research*, Vol. 2. New York, NY: Guilford.

Duke, N., & Carlisle, J. (2011). *The Development of Comprehension*. in Kamil, M., Pearson, D., Moje Birr, E., & Afflerbach, P. (eds.). *Handbook of Reading Research*. Volume IV. New York, NY: Routledge.

Dyson, A. (1992). "Whistle for Willie," *Lost Puppies, and Cartoon Dogs: The sociocultural dimensions of young children* (Report No. CSW-TR-63). Berkeley, CA: National Center for the Study of Writing and Literacy.

Ehri, L., & Roberts T. (2006). *The Roots of Learning to Read and Write: Acquisition of Letters and Phonemic Awareness*. in Dickinson, D., & Neuman, S., (eds.). *Handbook of Early Literacy Research*, Vol. 2. New York, NY: Guilford.

Eimas, P., & Quinn, P. (1994). "Studies on the Formation of Perceptually Based Basic-Level Categories in Young Infants." *Child Development*, 65, 903–917.

Gentry, R. (2011). *Raising Confident Readers*. New York, NY: Da Capo Lifelong Books.

Gopnik, A., Meltzoff, A. & Kuhl, P. (2000). *The Scientist in the Crib*. New York, NY: William Morrow Paperbacks.

Hargrave, A., & Senechal, M. (2000). "Book Reading Interventions with Language-Delayed Preschool Children: the Benefits of Regular Reading and Dialogic Reading". *Early Childhood Research Quarterly*, 15, 75–90.

Hart, B., & Risley, T. (1995) *Meaningful Differences in the Everyday Experience of Young American Children*. Baltimore, MD: Paul Brookes.

Hart, B., & Risley, T. (2003). "The Early Catastrophe. The 30 Million Word Gap". *Educator*, 27 (1), 4–9.

Hernandez, D. (2011). *Double Jeopardy: How Third Grade Reading Skills and Poverty Influence High School Graduation Rate*. The Annie E. Casey Foundation.

Huttenlocker, P. et al. (2002). *Neural Plasticity: The Effects of Environment on the Development of the Cerebral Cortex*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Jairrels, V. (2009). *African Americans and Standardized Tests: The Real Reason for Low Test Scores*. Sauk Village, IL: African American Images.

Juel, C. (2006). *The Impact of Early School Experiences on Initial Reading*. in Dickinson, D. & Neuman S. (eds.), *Handbook of Early Literacy Research*, Vol. 2 (410–426). New York, NY: Guilford.

Justine, L. (2005). "Literacy and its impact on children's development: Comments on Tomblin and Senechal." *Encyclopedia on Early Childhood Development*. Montreal, Quebec: Center of Excellence for Early Childhood Development.

Kids Count (2010). *Early Warning! Why Reading by the End of Third Grade Matters*. Baltimore, MD: Annie E. Casey.

Krashen, S. (2004). *The Power of Reading*. Portsmouth, NH: Heinemann.

Lust, B. (2006). *Child Language: Acquisition and Growth*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.

Miller, G. (1977). *Spontaneous Apprentices: Children and Language*. New York, NY: Seabury Press.

Moats L. & Hall S. (1999) *Straight Talk About Reading: How Parents Can Make a Difference During the Early Years*. Chicago: Contemporary Books.

Morrow, L. (2008). *Literacy Development in the Early Years: Helping Children Read and Write*. Boston, MA: Pearson.

National Early Literacy Panel. (2008). *Developing Early Literacy*. Jessup, MD: National Institute of Literacy. Retrieved from www.nifl.gov

Needlman, R., Klass, P., & Zukerman, B. (2006). *A Pediatric Approach to Early Literacy*. in Dickinson, D. & Neuman, S. (eds.). *Handbook of Early Literacy Research*, Vol. 2. New York, NY: Guilford.

Neuman, S. & Celano, D. (2006). "Access to Print in Low-Income and Middle-Income Communities: an Ecological Study of Four Neighborhoods." *Reading Research Quarterly*, 36, (1) 8–26.

Neuman, S., & Dwyer, J. (2009). "Missing in Action: Vocabulary Instruction in PreK." *The Reading Teacher*, (62), 384–392.

Phalen, E. (2011). Reach Out & Read. Retrieved from: <http://www.reachoutandread.org/about-us/our-organization/nationalcenter-leadership/>

Piasta, S. B., Justice, L. M., McGinty, A. S., & Kaderavek, J. N. (2012) "Increasing Young Children's Contact with Print During Shared Reading: Longitudinal Effects on Literacy Achievement." *Child Development*, 83, (3) May/June, 810–820.

Pinnell, G. S., & Fountas, I. (2011). *Literacy Beginnings: A Prekindergarten Handbook*. Portsmouth, NH: Heinemann.

Schiller, P. (2010). "Early Brain Development Research: Review and Update". *Brain Development Exchange*. November/December, 26–30.

Snow, C., & Juel, C. (2005). *Teaching Children to Read: What do we know about how to do it?* in Snowling, M. & Hulme, C. (eds.), *The Science of Reading: A Handbook*. London: Blackwell.

Snow, C., Burns, M., & Griffin, P. (eds.) (1998). *Preventing Reading Difficulties in Young Children*. Washington, DC: National Academy Press.

Tannenbaum, K., Torgesen, J., & Wagner, R. (2006). "Relationships Between Word Knowledge and Reading Comprehension in Third-Grade Children". *Scientific Studies of Reading*. 10(4), 381–398.

Teale, W., & Sulzby, E. (1986). *Emergent Literacy: Writing and Reading*. Norwood, NJ: Ablex.

Wasik, B. A., & Bond, M. A. (2001). "Beyond the Pages of a Book: Interactive Book Reading and Language Development in Preschool Classrooms". *Journal of Educational Psychology*, 93(2), 243-250.

Whitehurst, G., & Lonigan, C. (1998) "Child Development and Emergent Literacy." *Child Development*, 69(3).

หนังสือชุดสร้างเสริมทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม (Social Story) เพื่อเด็กออทิสติก

เป็นชุดหนังสือสำหรับอ่านและทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ดูแล ซึ่งอาจเป็นพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู พยาบาล และเด็กออทิสติก เรื่องและภาพออกแบบมาเพื่อให้เด็กออทิสติกสามารถเรียนรู้ทักษะทางสังคมและปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ

หนังสือชุดสร้างเสริมทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม (Social Story) เพื่อเด็กออทิสติก เกิดจากความร่วมมือของ สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ (เนคเทค) และแผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สามารถดาวน์โหลดหนังสือได้ที่ www.happyreading.in.th

หนังสือชุดสร้างเสริมทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม
(Social Story) เพื่อเด็กออทิสติก

หนังสือชุดสร้างเสริมทักษะชีวิตและทักษะทางสังคม
(Social Story) เพื่อเด็กออทิสติก

ร่วมคิด ร่วมเขียน ร่วมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน

หนังสือเดินทางสร้างสุขเพื่อเด็กปฐมวัย
สามารถอ่านและดาวน์โหลดทุกเล่มได้ที่ www.happyreading.in.th

สามารถอ่านและดาวน์โหลด อ่านสร้างสุข ทุกเล่ม
ได้ที่ www.happyreading.in.th

สามารถอ่านและดาวน์โหลด อ่านสร้างสุข ทุกเล่ม
ได้ที่ www.happyreading.in.th

สามารถอ่านและดาวน์โหลด อ่านสร้างสุข ทุกเล่ม
ได้ที่ www.happyreading.in.th

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

บริหารงานโดย “มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน”

ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

ดำเนินงานด้านประสานประสานกลไก นโยบาย และปัจจัยขยายผล

จากทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ให้เอื้อต่อการขับเคลื่อนการสร้างเสริม

พฤติกรรมและวัฒนธรรมการอ่านให้เข้าถึงเด็ก เยาวชน และครอบครัว

โดยเฉพาะกลุ่มที่ขาดโอกาสในการเข้าถึงหนังสือ และกลุ่มที่มีความต้องการพิเศษ

ร่วมสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบาย โครงการ และกิจกรรม

เพื่อสร้างเสริมให้เกิดพฤติกรรมและวัฒนธรรมการอ่านเพื่อสังคมสุขภาวะได้ที่

แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

๔๒๔ หมู่บ้านงามไม้ ซอยเจริญสุขนิทวงศ์ ๖๗ แยก ๓ ถนนเจริญสุขนิทวงศ์

แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์ : ๐-๒๔๒๔-๔๖๑๖ โทรสาร : ๐-๒๘๘๑-๑๘๗๗

E-mail : info@happyreading.in.th

Website : www.happyreading.in.th

Facebook : [www.facebook.com/สร้างเสริม วัฒนธรรมการอ่าน](http://www.facebook.com/สร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน)

Facebook : www.facebook.com/วัฒนธรรมการอ่าน Happyreading

